

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP
Szerkeszti: WASSERSTROM SÁNDOR

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Belföldön: Hittközségeknek és vállalatoknak
magánosoknak: egész évre 300, fél évre
negyedévre 85 lei. Külföldön: 120—90, 45, 25,
180, 95, 50 dinár. 25—15 Pengő. 10—4 B.

Egységet sorainkba!

Irla: Dr. Klein Miksa (Cluj)

A román közvéleményt alaposan felkavarta Vajda Sándornak a numerus-valachikus tervezete. Az „elnyomott román elem” védelmét hangsúlyozza, de nem hiszem, hogy akad ebben az országban komoly, gondolkodó ember, aki ne látna be Vajda Sándor terve mögé. Nem szorul a román elem védelemre itt ebben az országban. Az impérium változása óta csak a kisebbségi elem az, amely védelemre szorul. Az alkotmányban biztosított jogegyenlőség nemcsak, hogy nem ment át a gyakorlatba, de sőt ellenkezőleg, a kisebbségek jelentékeny mértékben vissza lettek szorítva az élet minden vonalán, de különösen az állami élet terén. Mégis Vajda Sándor elérkezettnek látta az időt arra, hogy a numerus-valachikus ietszetős jelszava alatt létrejében támadja meg az itt élő nemzeti kisebbségeket és különösen az itt élő zsidóságot. A nemzeti parasztpárt programjává akarta emelni ezt a perverz gondolatát, amely azonban a Mániú becsületes ellenállásán és az óregiák demokratizmusán meglöri.

De a jelszót rögtön felkapták azok a többi pártok és szervezetek, amelyeknek egyetlen programja, hogy a kisebbségek legázolásán keresztül hatalomra jussanak. Az antiszemita pártok »numerus-klauzuzuzán«
tul ma már »numerusz-nüllus«
hangoztatásától hangos az egész román közvélemény és hatalmas lendülettel »a kereszténység«
jelszava alatt, egységes táborkba szervezkednek.

Mi zsidók törhetetlen bizalommal hiszünk az igazság eljövételében, a gondviselés kegyelmében, a román nép igazságos ítélletében és a román állam életérdekeinek őszinte igénylésében, hogy ezek a sötét tervek nem fognak sikerülni. Természeti törvény, hogy a sötétséget a világosság kell felváltja és a nappal az éjszaka. Ha népek igazságtalanságot, erőszakot követnek is el a hatalom és az erősebb jogán — más népek felett, az erőszak akkor sem fog igazsággá változni.

Nem lehet megfosztani az itt élő és békeken dolgozó nemzeti kisebbségeket azoktól az élet-jogoktól, amelyeket a nemzetközi kisebbségi szerződések, a román alkotmány és főleg a román nép igazságot-tervő szelleme biztosított az itt élő összes állampolgárok részére. Az erdélyi román nép is századokon át panaszkodott elnyomatása miatt. Küzdött az elnyomás ellen és a felszabadítása végett. A történelem igazolta küzdelmük jogosságát és sikerét. Az albauliai mezőkön, amidőn százados álmait megvalósítva látta a román nép, lelkéből fakadt az a szent esküvése, amely erkölcsi tartalmát képezte a későbbi alkotmány-törvénynek, amidőn jogegyenlőséget biztosított az itt élő népeknek. Ezt az esküt akarja megszegni Vajda Sándor a román néppel, de ez nem fog sikerülni még akkor sem, ha

ideig-óráig sikerülni is fog tetszetős jelszavakkal megmérgezni az uralkodó többség lelkét. A nép organizmusa ezt a mérgezési kísérletet is ki fogja heverni, mert nem lehet, hogy egy nép, oly módon keresse boldogulását, hogy az halálát jelentse a többi népeknek. Vajda Sándor pedig ezt akarja.

De nekünk zsidóknak számot kell vetnünk a magunk helyzetével. Évek óta kísértem meg, hogy kitépítsük az egységes frontot ezekkel az alantas támadásokkal szemben, amelyek sem nem újszerűek, sem nem váratlanok történelmünkben. Látni kellett, hogy hogyan használják ki ellenségeink a forrongó és rombozó nacionalista jelszavakat velünk szemben. Ennek dacára minden ilyen kísérlet meghiusult az ugynevezett ideológiai különbségek miatt. Ezért hirdetem, hogy félre kell tennünk ezeket az elválasztó vonalakat az utból és meg kell szerveznünk sorainkat, hogy egységesen tudjunk mi is szembeszállani mindazokkal a sötét tervekkel, amelyek életünkre és gyermekeink jövőjére törtek. Nem lehet tünni, hogy a zsidóság, amely közel egy millió lélekszámu ebben az országban, pártokra, csoportokra szakadozva, tehetetlenül és felkészületlenül várja be a biztosan bekövetkező szomorú eseményeket.

Össze kell fogjunk, mi, a tartománybéli zsidóság, a regáti testvérekkel. Meg kell találjuk a közös nevezőt, amely az önvédelem gondolatában kell kicsúcsosodjék. Ezt az önvédelmi szervezetet kell először életre hívni és olyan testvérek kezébe letenni a vezetés terhét, akik alkalmasok arra, hogy önvédelmünket kellő eréllyel, gondosan megválasztott taktikai módszerrel és méltósággal vezessék. Nem lehet tünni, hogy üres politikai fikciók lefogva tarítsák a zsidó tömegeknek azt az őszinte akaratát, hogy az egységet sorainkban helyreállítsuk. A győőlet nem tesz különbséget mi közöttünk, egyformán sújt le mindnyájunkra és ezért

szükséges, hogy mi is egységesen reagáljunk e támadásokra.

A romániai zsidóság hűséggel eltelve az államszeme iránt, lojálisan illeszkedett bele az állam életébe és becsületesen, fenntartás nélkül teljesíti mindennemű kötelezettségét a román állammal szemben és nem kér cserébe semmi privilégiumot. Minket zsidókat nem szabad elkedvetlenítsen, hogy lelkileg letörjön az a csata kiáltás, amely ellenünk minden vonalon most fehangzik. Sőt, fokozottabb áldatkészességgel, még a szenvedés árán is be kell igazoljuk törhetetlen hűségünket az államhoz. Ha az a sorsunk, hogy szenvednünk kell, meg fogunk szenvedni, de nem fogjuk hagyni, hogy hűségünket és lojalitásunkat lelkünkéből kiirtsák. De meg kell kezdenünk ugyanakkor az önvédelem formációjának a kiépítését. Rendet kell teremtsünk sorainkban, össze kell fogjunk, új vezéreket kell magunk fölé emeljünk, hogy vezessenek minket, hogy megválasszák a védelem formációját, hogy megmenthessük erkölcsi és anyagi javainkat a jövő nemzedék részére.

Kell legyen annyi erkölcsi erőnk és jó zanságunk önmagunkkal szemben, hogy ezt a szervező-munkát elvégezzük, mert enékül — elvesztünk.

Mi voltunk az elsők, akik a bálványimádást megszüntettük.

Ha most félre toljuk azokat a bálványokká meredt személyi akadályokat és üres jelszavakat tartalmazó különbségeket, akkor egymásra fognak találni a zsidó lelkek, a segítő kéz meg fogja találni a másik segítő kezét és egymásba fonódva meg fogjuk találni a segítség eszközeit. Ez az őszinte hit és akarat vezessen minket.

Palesztinában maradhatnak az összes illegális bevándorlók

Jeruzsálem. — Palesztinai tudósítónk közli velünk, hogy az illegális bevándorlók kérdésében szenzációs fordulat van kilátásban. — Kormánykörökben ugranis máris készítik azokat a törvényjavaslatokat, amelyek szerint mindazok, akik az elmúlt félesztendőben illegálisan vándoroltak az országba, törvényesen is Palesztinában maradhatnak.

A hír öríási lelkesedést keltett Palesztinában nemcsak az illegálisok, hanem az összes zsidóság körében. Ez a rendelet végre pontot tette arra az esztelen hajszára, amelyet a hatóságok folytatnak az illegális bevándorlók ellen a munkászekekben szűkölködő Palesztinában. Az országnak még ma is további munkáslégiókra van szüksége, nem pedig a már bentlő munkások kitoloncolására.

Lapunk heti száma 12 oldal.

Erdélyi zsidó élet Bucurestiben

Egy Barmicvoh ünnepélyen 50.000 leit adományoztak az ottani Talmud Tórának

Lapunk azt hirdeti évek óta, hogy létre kell hozni a romániai négy országrész zsidó sága közötti szoros kapcsolatot és harmóniát. Arról is sokszor írtunk már, hogy kimondott ellentétek nincsenek az ifjeni zsidóság között, csak nevelési és mentalitásbeli differenciák, amelyek eliminálásához legalább is egy ember öltő szükséges. Tehát harminc esztendő, amelynek fele körülbelül el is múlt már. Ennek a lassu fejlődésnek irányvonalába van az a tény is, hogy ezt a megértést, csak az ország fővárosa tudja kezdeményezni. A főváros zsidósága hivatott arra az első perctől kezdve, hogy élére álljon ennek a megértés hirdetésének. Viszont Bucuresti zsidósága, amely a háboru után jutott csak ahhoz, hogy polgári jogaiba lépjen, nem érthette meg az első időkben azokat a differenciálódásokat, amelyeket például az erdélyi és a királyság-beli mentalitás jelent, a romániai zsidóság szempontjából.

Gazdasági kapcsolatok

Mesterséges megértést termelni nem lehet. Ez lehet vezércikk szólam, lehet szép elgondolás, praktikumot csak a napi élet, a gazdasági kapcsolatok teremthetnek. Ma már az a helyzet, hogy a bucuresti gazdasági élet a legszorosabb kapcsolatban áll Erdéliyvel. Száz és száz a királyság-beli zsidó utazza Erdélyt, járja városait, megismeri a zsidóságunkat, a mentalitás differenciát. Megismeri azt, ami elválasztja a két ország-rész zsidóságát és ami összehozza. Meglátja azt, hogy a vallás tételei törvényei itt jobban respektáltak, viszont a zsidó szív, a Kárpátokon túl, sokkal jobban rezonál minden zsidó megmozdulásra. Az univerzális zsidó érdekek ott szívükhöz nőttek a zsidóknak, ami itt csak alig-alig csökevényekben van.

De ez a kapcsolat nem egyoldalú. Nem csak az a királyság-beli zsidóságot hozza mi felénk és ismer meg bennünket, hanem az a nagy fellendülés, amely az ország fővárosában a háboru utáni időkben oly lendületesen megindult, odacsábította az erdélyi zsidóságot számos kiváló fiát, akik ott új existenciát teremtettek maguknak, a lesorvadó erdélyi gazdasági élet helyett. Számosan nem találtak terrénomat, hogy nagyszerű képességeiket teljes mértékben kifejleszthessék és így a főváros vonzásának nem tudtak ellentállni, és ott keresik évek óta boldogulásukat.

Az viszont rendkívül örvendetes, hogy az erdélyi zsidóság Bucurestibe került képviselői, nagyszerűen megállják a nagy versenyben a sarat. Számos kiváló szervező zseni került oda, akik rövid évek alatt hatalmas vállalatokat létesítettek, nagyszerű lendületükkel sokban hozzájárultak, hogy Bucuresti úgy külsőjén, mint belső tartalmában és komerciális mentalitásában sokat idomult a nyugati elgondolásokhoz.

A zsidóságban való szereplésük.

Természetes, hogy az első időkben az elhelyezkedés minden tekintetben lekötötte energiájukat és az új légkörben való hozzáidomulásuk éveket vett igénybe. A nyelvet is el kellett sajátítani, az ottani szokásokat is tudomásulvenni, vagy megszokni, s bár a zsidóságnak ehhez megfelelő készsége van, mégis éveket kellett igényeljen, a dolog természeténél fogva. A bucuresti zsidósággal való kontaktust is felvették. Természetesen egészen mást találtak, mint amit Erdélyben ottbagytak. Bucurestiben nincs neologia és ortodoxia, Bucurestiben nem nagyok az intézményes ellentétek a vallásos és nem vallásos zsidók között, ezért előbb tanulmányozták a helyzetet és csak azután döntöttek arról, hogy miképpen is helyezkedjenek el mint zsidók, a folyton fejlődő nagyszerű új és ütköző tempójú metropolisban.

Az erdélyi zsidó hitközség.

A napilapok már régebben megemlékeztek róla, hogy az erdélyi zsidók nem tudtak felolvasni a tömkelegben sok tekintetben nem tudták és nem is akarták a hazuról magukkal hozott vallási és bizonyos felfogásbeli különbségeket és ezért külön tömörültek, hogy

ezzel egymásközött legyenek, egymásért áldozzanak és egy kis erdélyi légkört honosítsanak meg az imaházukban és hitközségi életükben is.

Sir. Emigrantulul-n egy orosz zsidó templomot vettek meg, amelyet a régebben Oroszországból menekült zsidók tartottak fenn maguknak és a kis zsinagóga, a néhány száz lélek befogadó képességével és keleti stílusával, karakterisztikusan hat. Az erdélyi hitközségben igen sok kiváló és a főváros gazdasági életében szerepet játszó közéleti férfiak dolgoznak önzellen buzgalommal. Számos gyárigazgató, bankár, nagykereskedő, orvos, ügyvéd, mérnök vállalva dolgozik, hogy minél szebb és nagyobb eredményeket mutasson fel a kis hitközség. Egy kis becsvágy is fűli őket, hogy mennyi zsidó érzés van az erdélyi zsidókban és tudnak ők is áldozni fajukért, vallásukért, világnézetükért.

Érdekes, hogy míg ugyanezek a zsidók Erdélyben különféle tagozódásban talán egymástól távol voltak, addig ott összefognak és nem hangsúlyozzák ki anyanyelvi beállítottságukat. Így a neolog, szívesen imádkozik az ortodox beállítású minjannal, mert hiszen a hitközség a legszigorubb tradicionális alapon áll, van hitszónokuk is, Jolét rabbi, a nagy berdicsevinek egyik hozzájárulója, aki ambiciójával egyidejűleg, egy jól megszervezett Talmud Tórának az irányítását. A Talmud Tóra címe alatt és annak támogatására, az Erdélyből áttelepült zsidó testvéreink hatalmas összegeket áldoznak a zsidó tudományokban való tanulás lehetőségéért, mert érzik és tudják, hogy a zsidó jövő és utánpótlás szempontjából fontos, hogy egy ilyen iskola eredményesen működjék.

Barmicvoh az Emigrantul templomban.

Érdekesen és jellegetesen domborodott ki a különböző világfelfogású és a fővárosba települt erdélyi zsidóságnak összefogása azon a Barmicvohn, amelyet az erdélyi zsidó kolónia egyik kimagasló vezéregyénisége rendezett fiának. Az Aradról — Bucurestibe lekötött Könyg és Lázár cég belagja, Lázár Sámuel rendezett egyetlen gyermekének Miklósnak. Ez a különben egyszerű családi ünnepségnek induló Barmicvoh, végül nagyszerű demonstrációvá vált, amelyen csaknem az egész erdélyi kolónia résztvevett. De Erdély számos városából is erre az alkalomra direkt leutaztak Bucurestibe, így főleg Aradról, ahonnan dr. Vágóvilgyi Lajos főrabbi és Szenes Henrick hitközségi elnökön kívül még számosan vettek részt Clujról és más városokból is. Az erdélyiek tudják, hogy hitközségük fennmaradásának legbiztosabb záloga az, ha a Talmud-tanulás fejlesztésének jövőjét biztosítják. Ezért ezen a Barmicvohn hatalmas dokumentumát szolgáltatott annak, hogy mennyire továbbvitték és átültették Bucurestibe is, amit hazuról hoztak. A Talmud Tóra javára snoderoltak Lázár Samu 10.000 leit, Könyg Miksa 5000 leit, Weisz Jenő Fumosan 10.000, Winkler Már a hitközség kiváló elnöke 5000, Lázár Manó, dr. Sebestyén József (Cluj) 2—2000 leit, Mihailovits 1500, Deutsch Armin 1300, Reitzer, Fischer Vilmos 1—1000 leit, Wasserstrom Sándor 500, a 13 éves Bar Micvoh ifju 1000 leit. Dir. Badaro, Krausz Mór Lomasi; Joszopovits Lázár 3—300, stb. Összesen több, mint 50.000 leit hozott ezen szombat a bucuresti Talmud Tóra javára, amely főleg Weisz Jenő, az erdélyi kolónia vezetőjének, a családi ünnepel összekapcsoló ügyes arrangirozása eredményezett. Az ünnepélyen rabbi Jolét szép szónoklatban üdvözölte a szülőket és kívánta, hogy igazi zsidó szellemben neveljék tovább gyermeküket. Míg az ifju Lázár Miklós kiválóan recitálta az aktuális haftorót.

Egy bucuresti családi ünnepség.

Jellemzőül arra, hogy mennyire átültődött az erdélyi tradíció Bucurestibe, épen ezen a családi ünnepségen mutatkozott meg legjobban, amelyet ebből az alkalomból tartottak meg. Szigorúan köser étrend, a férfiak

fedett fővel ülnek az asztal körül, míg a nők teljesen külön termekben foglalják el helyeiket, mind olyan megnyilatkozások, amelyek Bucurestiben nem szokások. Aztán következik a Bár Micvoh. Lázár Miklós nagyszerűen felépített németnyelvű Droso-ja, amellyel tanúságot tesz korai önállósága mellett. Megindító érzéseket váltott az ifju a jelenlevőkben, amidőn emelkedett tónusban tett ígéreteket, amellelt, hogy vállalni és szívesen fogja öröklé zsidóságát és az ezzel járó kötelezettségeket teljesíti. — Dr. Vágóvilgyi aradi főrabbi a 40 esek testvérisége nevében üdvözölte a házigazdát és a zsidó ősi tradíciókra hívta fel a figyelmet. — Épen ez a mai ünnep is bizonyítéka annak, — mondotta a főrabbi —, hogy a zsidó tradíciónak milyen átütőereje van. Sokszáz kilométerre attól a talajtól, amelyben gyökeredzik is hatni tud és biztosítja a zsidóság számára azt a hatalmas életerőt, amely benne duzzad.

És túl a családi ünnepély felemelő hatásán, túl azokon az érzelmeken, amelyet Bucuresti zsidó társadalmának elitjéből ez kiváltott, magasabb erkölcsi tanulságai is voltak ennek az összejövetelnek. Ez az összejövetel, mint egy miniatűr képét mutatta annak, hogy hová kell fejlődjön Románia zsidósága, hogy miként lehet leépíteni az elválasztó elméleteket, hogy a közös és egyetemes zsidó sorsban összekovácsolódjon minden igaz, népének érdekeit szívényviselő zsidó.

Ezen az összejövetelen nemcsak „szekták” voltak jelen, hanem a differenciált zsidó rétegek a maguk széles összetettségükben, harmonikusan foglaltak helyet egymásmellett. A chasszid ott áll a neolog mellett, az asszimiláns, a nemzeti zsidó mellett, a konzervatív, a haladó mellett, az erdélyi — a regáti mellett, egyszóval a legellentétebb politikai és világnézeti felfogásukak férték meg békésen, dokumentálva hogy nincs közöttünk különbség, hogy egyformán zsidók vagyunk mindannyian és azok az elméletek amelyeket elválasztanak bennünket — csak hazug dogmák, amelyeknek el kell tűnnie az egységet követelő zsidó valóság a jából.

Egy csepp volt ez a tengerből, De a tenger cseppjében benne van az egész tenger minősége és tulajdonsága. A zsidó egység eme cseppje — ott hullámoz a romániai zsidó élet minden vonatkozásában, csak egy erős kéz kell hozzá, hogy a cseppeket tengerre sodorja össze, amely felveszi a harcot a legnagyobb viharral is... (w)

— Halálozás. Dr. Jakobi József v. tanársegédel, a cluji zsidó orvos társadalom kiváló és közszeretelen álló tagját súlyos csapás érte. Felesége, szül. Weisz Margit 43 éves korában influenza következtében fellépett tüdőgyulladásban, három napi szenvedés után, váratlanul meghalt. Temetése ma, kedden dél után volt a Chevra Kadisa gyászházából. Az elhunyt mintsképe volt a jótékony és ember-szerető zsidó asszonynak, halála általános és oszlatlan részvételt keltet. városszerte.

— Bata is csertifikátokat kér. Jeruzsálemből jelentke: Bata p. lesztinai fióközlete beadványt intézett a Jewish Agency bevándorlási osztályához, melyben bevándorlási csertifikátokat kér a cég abból a célból hogy tisztviselőket hozasson Csehszlovákiából. Az Agency bevándorlási osztálya válaszában közölte Batával, hogy ha gyárat akar létesíteni Palesztinában, az Agency hajlandó ehhez segítséget nyújtani és a szakmunkások és munkavezetők levándorlását elősegíteni.

A Zsidó Párt az antiszemizmussal ellen. Bucurest. Az Országos Zsidó Párt elnöksége az utóbbi hetekben megnyilvánult politikai eseményekkel kapcsolatban körlevelet intézett az ország összes csoportjaihoz. A Zsidó Párt elnökségének ez az akciója akkor történt, amikor az ország jelentős politikai pártjaiban is utat talált magának az antiszemita agítáció és amikor a zsidóságnak mindent el kell követnie a teljes összefogásra és érdekeinek együttes megvédésére. A pártvezetőség a körlevélben közli, hogy a párt központi tanácsa február 21-én Bucurestiben ülést tart, amelyen meg tárgyalják az aktuális eseményeket és a szükséges lépéseket. A központi körlevél R. Zelzer titkár és dr. Fischer Tivadar elnök írták alá. Ezzel egyidőben az erdélyi pártvezetőség is körlevelet küldött a megyei szervezetekhez, amelyben nyomatékosan felhívja a megyei vezetőségeket, hogy a megyei konferenciák előkészítő munkálatait haladéktalanul kezdjék meg. A körlevelet dr. Fischer József tartományi elnök és Falek Rezső titkár jegyezték alá.

HETI GLOSSZÁK

Már Elzászban is...

A Saar-vidéki népszavazás igen kedvező volt a németekre. Akik tudnak reálisan gondolkodni, azoknak nem volt ez meglepetés. Mert a Saar-vidéki szavazásnál arról kellett vallani minden németnek, hogy szereli-e a hazáját. Azt a hazát, melyet most Hitler terrorja ural. De ez a szisztéma, amely most dühöng, még nem jelenti Németországot. Valaki lehet jó német, ha gyűlöli is Hitlerét. Ez az érthető elgondolás uralta minden saari német szívét és lelkét. De ezeketán ne higgyük, hogy az emberek nem vakok. És ne gondoljuk, hogy ezt a németiségnek szóló vallomást, nem aknázzák ki hitlerék, a maguk javára. Példa erre, hogy Elzászban, ebben a francia tartományban, amelyben németek is laknak (hiszen évtizedekig az övék volt) megindult a német zsidóellenes propaganda. Nem a németek mellett, hiszen ezt a franciák nem engednék, hanem zsidóellenes, amely közvetett utat jelent — a franciák elleni hangulatkeltésre. A cél: *Elzászt visszavinni a Német honhoz.* Még akkor is ez a cél, ha Hitler szoroson is kijelenti, hogy végleg lemondott róla. De a németek értik a formát. Ők a zsidók ellen kezdik. *Ezért jelennek meg Strassburg utcáin nap-mint nap zsidóellenes röpcédulák és plakátok.* Ezekben arra hívják fel a keresztny lakósságot, hogy kerüljék a zsidó üzleteket.

A megszedült náci arra vetemednek, hogy nyíltan kezdenek Elzász Lotharingiában propagandát a náci Németország mellett. És a francia zsidók hallgatnak. A csődöt mondott asszimiláns struccpolitika itt is érvényesül. *Az Alliance Israelite Universelle, amely rengeteg pénzt és energiát áldozott már a francia eszméért — hallgat. Nem okarja meghaladni a zsidók jajtárlását, azoknak a zsidóknak jajtát, akik vért is áldoztak francia mi-voltukért.* Amikor ez algiri pogromokról jött a hír, akkor ők igyekeztek a külföldi sajtóban is demantálni, vagy amikor már nem lehetett letagadni, akkor — bagatellizálni. Nem akartak még tiltakozni sem ellene. A nemzsidók protestáló akcióit a háttérben kontraktarizáltak. Nem engedik, hogy a zsidó önérték felébredjen, sem az algiri, sem az elzászi eseményekkel kapcsolatban sem. A franciaellenes világ-megnyitalkozásoknál ott áll teljes fegyverzetben, hogy felfogja az ütéseket, akkor alázatosan ő az, „aki a pofonokat kapja”. De amikor a zsidó önérték rugják és ütök akkor hallgat.

CSERMELY GYULA:

A rejtélyes üzenet

A tizenötödik század nyolcvanas éveiben történt, mintegy tíz évvel azelőtt, hogy Hispániából kiűzték a zsidókat.

Rabbi Dániel ben rabbi Simeon Hálévi, troyesi dúsgazdag kereskedő, aki Figuerasból került Franciaországba, Rási városában, Ere7-peszách napján este, hazajövén a templomból, éppen a hajjómányosan megterített asztalhoz akart ülni, hogy kiddust mondjon és megkezdje a szédert, amikor nem minden zaj nélkül kinyílt az ajtó és egy idegen férfi, harminchároméves lehetett, kissé izgatottan jött be a szobába.

Négyen voltak a szobában, rabbi Dániel, a felesége és két kis fia. Az idegen vendég — péntek este lévén — nem: moádim leszimchah köszöntéssel jött be a családhoz, hanem figyelemmel arra hogy szombat van, azt mondta: sábatchem limnuchah, szombat napok pihenésül szolgáljon, amire rabbi Dániel részéről: sábatcho leszimchah volt a válasz. A te szombat napod örömdre szolgáljon.

Jóllehet az idegen kifogástalan héberséggel beszélt és rabbi Dániel válasza után ugyan csak héberül folytatta: — Ivri ánochi méerec moládicha, szülőhazádból való zsidó vagyok, — a család fő mégis némi bizalmatlansággal fogadta a jövevényt. Rási városa akkor még tekintélyes, virágzó hitközség volt, volt temploma, rávja és két rabbiszéki ülnöke, vagyis dájánja is és rabbi Dánielnek eszébe jutott,

Régi és világhírű turista iroda a **Zion Lloyd** által rendezendő tavaszi palesztinai kirándulások menedzserje

Igazgató: **M. Iampolski**, București I. Calea Victoriei 33. — Telefon: 369/13.

Március	2-án Dacia	gőzössel	Március	27-én Har Karmel	gőzössel
"	6-án Har Zion	"	Április	3-án Har Zion	"
"	9-én Regele Carol	"	"	6-án Regele Carol	"
"	13-án Har Karmel	"	"	10-én Har Karmel	"
"	16-án Dacia	"	"	13-án Dacia	"
"	20-án Har Zion	"	"	20-án Regele Carol	"
"	23-án Regele Carol	"			

Mielőtt részvételét ezen kirándulásokra elhatározná, kérje irodánknak a prospektusát és meg fog győződni arról, hogy utazási feltételeink a legkonvenitálőbbak, ugy gazdasági, mint kényelmi szempontból. Ügynökség Baia Mare: **Hermes Utazási iroda**

Oh, ezek a szegényes védekezések és félreértelt zsidó érdekek. A hivatalos francia zsidó közvéleménynek most kellene félrevernii a harangokat, amikor a barna pestis átszivárog a francia határokon. A francia erődtések a német határon a világ legjobb védekezőeszközei. Tankjai nagyszerték. Repülőgépei tökéletesek. Ágyui messzi hordók. De amikor az elzászi házak falán zsidóellenes plakát jelenik meg a német ellenségétől — akkor nincs francia világhatalom. Miért? Mert a zsidó gyáva! Mert a francia zsidó azt hiszi, hogy ez csak Elzászban lehet így. De neki nem lehet baja — mert ő „benszülött”. Hát nem látják, hogy amikor jön a számom, akkor nem kérde, ki mióta beszéli a francia nyelvet. *Az asszimiláns felfogás még mindig ténfereg az útakon. Most Párisban. Holnap Bucureștiben, holnapután Varsóban.* Pedig de sok csapás érte ezt a szerencsétlen ideológiát. *Mi „keleti zsidók” tudjuk és érezzük ezt, mert tapasztaltuk a magunk bőrén.* Ott is úgy lesz: Elzászban kezdődik és a Bois de Boulogne fái alatt folytatódik. Amikor az elegáns francia-zsidó delnőt lehuzzák majd lováról, amint büszkén és bátran lovagol a reggeli szürkületben. Ugyáltszik, mi zsidók nem kis vaksággal vagyunk megverve...

Csak ne sok zsidót!...

Johnson generális nyilatkozott a „Saturday Evening Post”-ban. A nagyhatalmu tábornok, a Nira Verwaltung vezetője volt, arra ad választ, hogy milyen kérdéseket kellett megoldani annak a hivatalnak, amelynek feladata volt, hogy az állami beavatkozást szabályozza az Egyesült Államok gazdasági életében. Többek között azt is szemére vetették, hogy túl sok zsidót állított be a fontosabb helyekre. Így például azért is hibáztatták, hogy Mr. Richberg, akit a legfontosabb posztra állított — zsidó. Erre azt válaszolja Johnson tábornok: — „Richberg ur nem is zsidó. De ha történetesen az lett volna, akkor sem volaa

semmi baj. Céлом tudniük az volt, hogy törzskaromban az arra legalkalmasabb embereket válogassam össze. Nem lehettem tehát tekintettel arra, hogy ki hogyan imádja az Urat. Volt néhány zsidó körülöttem, de nem voltak túl sokan és figyelemreméltó tevékenységet fejtettek ki. Egyetlen egy sem volt, aki ne teljesítette volna minden tekintetben kötelességét, vagy önző célokat követett volna.”

Igy a tábornok. Egy kissé excuzálta magát, de tudjuk jól, hogy még a szabad USA-ban is létezik egy Klu-klux klan és ott is némelykor animozitással viseltetnek a zsidókkal szemben. A tábornok „megvédett” bennünket. De még szerencsénk is volt. Mert mi történt volna, ha történetesen az egyik zsidó munkatársa nem felelt volna meg százszázalékosan. Azonnal jött volna az általánosítás „a zsidók” ilyenek, meg amolyanok. Ezer szerencse, hogy olyan derék emberek voltak. Meg köszönjük Richberg urnak is, innen messziről, hogy nem volt szives zsidó lenni. Így legalább megnyugodhatnak az antiszemiták. Ezután ismételhetjük keserű rezignációval: *mikor jön vajjon el az az idő, amikor a világban csak a tehetőség és tisztességes akadás lesz a mérvadó és nem a faji származás? Mikor leszünk mi egyenrangúak a világon? A tendencia mást mutat. A tendencia, amely ellen védekezni kell a demokrata Amerikában is — Johnson tábornok urnak is.*

Zsidó tengerészek...

A napilapok mint kuriozumot írják meg, hogy az egyik lengyelországi város villamosvasut és autóbussz társasága ismert színészeket szerződte, akik a menetidő alatt szórakoztatják a közönséget és meghozzá ingyen. Illetőleg a jeggyel együtt — nevetni és szórakozni is lehet. A napilap csodálkozik ezen a merész ujtáson. Amint hogy furcsa hangon írnak arról is, hogy egyik párisi korcsolyapályán egy borbély arra vállalkozott és hívta fel magára a figyelmet, hogy korcsolyázás köz-

mire intette hívóit legutolsó templomi szentbeszéde alkalmából, a hitközség körültekintő rávja. Minden időben történt, hogy alávaló vádakat koholtak a zsidóság ellen és ezért azt ajánlotta a ráv, hogy fokozott éberséggel kell figyelni minden idegent, — még akkor is, ha beszédre és külsőre zsidónak látszik — aki peszách előtt vagy közben bukkan fel a városban és keres a zsidókkal érintkezést. — Hátha ez az idegen is — gondolta magában rabbi Dániel, — aki a szava szerint zsidó, mégsem zsidó, hanem ármánykodó ellenség?

A jövevény kezében könyv volt és ez szegyet ütött rabbi Dániel fejében. Péntek este van és könyvvel jár... ez gyanus. Meg is kérdezte az idegent, hol száll meg és ez azt adván válaszol, hogy a városi fogadóban vett lakást. Rabbi Dániel rosszaló megjegyzést tett. A fogadós: zsidó — mondta. — Nem kérdezted meg tőle, vagy nem mondta meg ő neked, hogy itt Troyesben nincs eruv, tehát tilalmas volt magaddal hoznod ezt a könyvet is?

Az idegen cseppet sem jött zavarába. Spanyolra fordítva a beszédet, szinte méltatlankodva és parancsolóan felelt:

— Ne törődj most az eruvval, senor. Elhoztam ezt a könyvet, otthon maradt öcsédnek az imádságkönyve ez, talán ismered is és ebben az öcsédnek sajátkezű írása tehozzád. Segítségedet kéri, legsürgősebb segítségedet, senor, mert nagyon nagy veszélyben van az élete.

— Veszélyben az élete? Hogy-hogy? Rabbi Dániel szive verése majdnem megállt.

— Halálra ítélték, meg fogják égetni az

öcsédet. De ha megveszteged a börtönőrt, az elő fogja segíteni a szökését. Arra kér hát öcséd — itt van a sorok között, olvasd — hogy legalább is ezer aranyat vegyél magadhoz, váltott lovakkal siess Figuerasba és mentsd meg a legborzalmasabb haláltól. Tíz-tizenkét nap alatt ott lehetsz.

Rabbi Dániel szinte kikapta a kézzel írott könyvet az előtte álló jövevény kezéből és majd összeesett, amikor olvasta — semmi kétség, öcse írása volt — hogy segítséget kér tőle az öcse. „Hamis vádat koholtak ellenem és máglyahalálra ítélték el engemet. Siess hát ide Figuerasba, legalább is ezer aranyat hozz magaddal, ezzel megvesztegetheted a börtönőrt és megmentesz engem a haláltól.”

Rabbi Dániel szinte beleroskadott a fehér vánkosokkal kipárnázott zsöllyébe és a tehetetlen megkötöttség a kétszeresére fokozta fel fájdalmát. Ha hétköznap, munkanap volna, akár azonnal rohanhatna, hogy fél napi késedelme se lehessen és megmenthesse testvére életét... de szombat van és holnap este s holnapután is egész nap ünnep lesz megszenteltelenítheti-e a szombatot és az ünnepet?!

Mikor emberéletről van szó — jól tudta ezt a rabbi Dániel Hálévi — nincs szombat és nincs ünnepnap, még akkor sem, ha más-vallású élete van veszélyben, de: a veszélynek közvetlenül kell lennie. Például: valakinek meggyullad a ruhája, szabad testéről lelépni a ruhát, vagy veszett kutya támad rá egy emberre: szabad puskát ragadni és ledurantani a kutyát.

De közvetlen veszélyben van-e az én test-

ben hajlandó urakat borotválni. Ma még furcsaságok ezek — holnap elterjedt praktikum lehet belőlük.

Akik az izléstelen és sokszor igazságtalan felfogást, amely a zsidó pszichéről terjedt el az emberek között, eklatáns példával akarják megcáfolni, annak álljon itt tanulságul a következő esemény. Esemény, amely nem mosolyogni való, hanem komolyan elgondolkoztató valóság, Zsidó ifjából tengerészek lesznek. Nem Kohn és Grün féle vicces alapon, hanem az élet s maga kérelhetetlen parancs szavával arra kényszeríti a zsidóságot, hogy olyan pályákra is menjen, ahol eddig még nem járt emberemlékezet óta és bizonyos, hogy ott is megállja majd helyét.

A hír röviden: Civitavecchiában, Itália egyik városában, a napokban zsidó tengerésziskola nyílt meg. Az ünnepélyes megnyitón részt vett Angela Sacerdoti is, Olaszország grand-rabbija, előkelő állami hivatalnokok, milícia parancsnokok és tengerészeti szakemberek. Az iskola állami felügyelet alatt áll és kezdeményezője az olasz Brith Trumpeldor szervezet. Cél: a palesztinai tengerhajózáshoz megfelelő szakembereket kiképezni és rövidesen hatalmas oceánjárókon és kis halászhajókon zsidó legénység fogja megmutatni, hogy a zsidó leleményesség és intelligencia ezen a ponton sem vall csorbát. Ebben az iskolában olasz ifjak vannak, de kiképzést nyer 6 csehszlovákiai ifju is. Amint a hírek mondják rövidesen a jugoszláviai Split-ben (Spalato) is alakul egy ilyen iskola, a jugoszláv kormány égisze alatt. Az olasz zsidó tengerészeti iskolának 25 növendéke van és azt tervezik, hogy egy iskola hajón két hónapos utat tesznek meg a tyrrerei, adriai, égei és földközi tengeren, miközben Palesztinában is kikötnének. Az olasz iskola növendékei egy állami bizonyítványt is kapnak majd, amelynek alapján hajóskapitányok és kormányosok lehetnek bárhol a világon.

Nem mese, hanem valóság. Ez is „átrétegeződés” Nem kereskedő és nem is paraszt. Nem okvetlenül orvos és feltétlenül mérnök, vagy ügyvéd. Zsidó testvérem ne mosolyogj, hanem vedd komolyan, mert nagyon komoly dolog: ma holnap a világtengereken zsidó tengerészek fogják a hajókat kormányozni. Ha tudunk országot, világvállalatot, mozgalmakat kormányozni, talán tudni fogunk egy hajót is

Cérazoknik, hatszorosan erősítve: 4 pár Lei: 100.— Gross Ferencz harisnyagyárában, Brassó Kapu-u. 38.

Elnézést kérnek . . .

Az úgy maga nem is érdemelné meg, hogy foglalkozzunk vele. De mert úgy hiszünk, hogy egy cseppben benne van az egész tenger lényege, mégis írunk róla. A német operett és revüszínházaknak nem valami jól megy. A közönség nem látogatja az előadásokat, az újságok pedig lesújtó kritikákat írnak állandóan. A szerzők azt hitték a Harmadik Birodalom megalakulásakor, hogy elég nekik az árja származás és ezzel minden zöldségükre, amit előadogatnak, megkapják a legfelsőbb elismerést. Nem így történt. Csak a közönségnek tehetség kell, a közönség rutint vár, a közönség tapasztalt embereket követel.

Az érdekelt írók és komponisták nem bírták tovább a megsemmisítő kritikákat és ezért Goebbels propaganda miniszterhez fordultak panaszzal. Azt kérték, hogy mivel „ujak a szakmában” legyenek erre a tisztelt közönség és a még tiszteltebb kritikus urak tekintettel. Illetőleg „belátással”, mert hiszen ők mint árjak nem tudják felvenni a versenyt az eddig működött nem árjakkal.

Csak arra vagyunk kíváncsiak, hogyha egy náci operatőr a beteg előtt és méginkább az operáció előtt, arra fogja kérni a beteget, hogy legyen „belátással” az ő tapasztalatlan-ságára, ami elődjének, a zsidó orvosnak megvolt, vajjon mit is szól majd hozzá — a beteg. Mert az valószínű, hogy még a leglelkesebb árja-világ sem hal meg szívesen egy fajtársa szöke és lékszemű árja testvér kezétől, csak azért, hogy a zsidó orvos éhenhaljon. Egyik sem szeretné kivétni a veséje helyett a máját. Igaz, hogy az operatőrnél nem olyan életveszélyes a dolog. Itt kilehet várni az időt, amíg rutint kapnak. Mert azt talán még idővel lehet szerezni. De tehetséget? . . . kevésbé.

De elvégre, ha már nincs kenyertük a szegény zsidó művészeknek, meg a kiebrudalt zsidó orvosoknak, a tehetséget nem vehetik el tőlük. Még a mindenható Goebbels sem. Nem bizony! . . .

Zsidó képviselők a török parlamentben. Ankara. A napokban zajlottak le a XV. nemzetgyűlés választásai, melyek Kemal pasa néppártjának — ez az egyetlen politikai párt Törökországban — győzelmével végződtek. A török államfő kívánságának megfelelően a nemzeti kisebbségek képviselőiben két görögöt, egy spanyol zsidót és egy örményt is beválasztottak az új nemzetgyűlésbe.

Prága sem marad le . . .

Kedves olvasó, higgye nekünk, nem tehetünk róla, hogy mindég csak arról kell írjunk, hogy nincsen a világnak olyan zuga, ahol ne áskálódniának ellenünk. Sajnos tudjuk szervirozni Párisot és hozhatjuk New Yorkot is. Nem beszélve Varsóról és ha olykor hallhatunk Berlinről is. Demég Prága sem kivétel. A demokratikus cseh köztársaságban is vannak hangok, amelyek rikácsolnak ellenünk. Így a prágai „Socialdemokrat” írja, hogy a nacionaldemokraták és a Stribny liga egyesülnek. Elnök lesz Kramar dr. helyettese Stribny és Hodac. Ezzel végleg szakítanak azzal a demokráciával, amely a nacionaldemokraták zászlójára volt írva. Ugyancsak a fenti kimondhatatlan nevű vezér lapja a „Nedelni List”, cikket hoz, amelyben élesen kibél az emigránsok ellen. Mit tegyünk, hogy megszabaduljunk tőlük? írja és hoz rögtön tiz parancsot, amelynek hatodik pontja így szól: Igyekeznünk kell, hogy a zsidó emigránsokat mielőbb kiebrudaltjuk Palesztinába . . .

Ami pedig az egyetemek körüli emlékezetes harcok utóhangjait illeti, itt sem feledkeznek meg rólunk. Egy broszura jelent meg a napokban, amelyből kilátszik, hogy itt politikai akciókról van szó és elégtétellel állapítja meg, hogy „szépen terjed” az antiszemizmus a cseh diákság körében. Nem csak azt kell vallani: hogy „Ki a németekkel!”, hanem azt is, hogy „Ne vásároljunk zsidóknál!” Népszerűt akarunk és nem a zsidók uralmát. Ime itt a régi „bevált” gramofonlemez. A csehek nem szeretik a németeket, de mert 70 millió néppel nem könnyű kikezdeni, jobb, ha a zsidókat vesszük elő. A broszura minden erőszakos akciót jónak lát, amely üti a zsidókat. Így felsorolja az összes zsidó üzleteket és kávéházakat, amelyeknek ablakait okvetlenül be kell törni. A Menes épület ablakait is be is törték, mert ott zsidó emigránsok „firkálmánya” jelent meg az ablakban. És mert a kávéházban zsidók lebzselnek és kommunisták cocktail mellett akarják megváltani a világot. Ime egy kts kép a demokrata állam fővárosából. Nem írának róla, — ha nem volna oly szomorúan igaz . . .

Eljegyzés. Steinberger Sárika Targu-Mures és Karniol Gyula Bistrija eljegyezték egymást. (M. k. é. h.)

Weisz Karola Simleul-Silvaniei és Kaszovitz József Plopsi jegyesek.

vérem élete, — kérdezte magában rabbi Dániel — hogy megszeghessem miatta a szombatot s mingyárt széder után kocsi alá ülhessek? Hátha várható holnapután estig?

Mingyárt széder után! Rabbi Dániel szívében nemcsak kétségbeesés tombolt, de fellobbant benne nagy harag is. — Micsoda zsidó ez a jövevény, — gondolta — hogy így ajtóstul tört be a házamba: halálra ítéliék az öcsédet! Nem várható a rossz hírrel legalább széder utánig, hogy ne rontsa el ünnepi esténket? Igazi jó zsidó ilyen nem tesz.

— Vagy — riadt fel tépelődésből a család — nem is igaz, hogy az öcsédet baj érte és az egész csak egy gyalázatos kelepce? Csak el akarunk csalni, hogy stiessek el hazulról, gazdagon megrakodva arannyal, hogy utközben kifosszanak, meg is öljenek?

— És ez az idegen csak segítőtársa a gazoknak? — gondolta nagy felháborodással rabbi Dániel és még mindig nem kezdett hozzá a széderhez. — Hát lehet is ilyen hangulatban? — mormolta. — És most mit higgyek . . . azt-e, hogy ez az idegen csakugyan gazember?

— De az imakönyv, amelyet elhozott?! — kapott észbe szinte bünbánattal rabbi Dániel. — Ismerem az apámé volt és öcsém keze írását is ismerem.

Megint maga elé vette a könyvet és megnézte-vizsgálta öccse írását. Mikor először olvasta az üzenetet, csak végigtaszguldott a sorokon a szeme, most úgy nézte rabbi Dániel az írás minden szavát és betűjét, ahogy ékszerészek egy drágakőnek a csiszoltságát és valódságát vizsgálják.

És egyszerre világosság is, reménykedés is gyúlt ki a szemében. Mert úgy vette észre, hogy az üzenet egy-egy betűje egy árnyalattal nagyobb a többinél, vagy egy-egy betű fölött alig észrevehető pont van. És összeolvasván ezeket a betűket, legnagyobb meglepetésére négy szót kapott. „Al tító vőál stáásze” — ne félj és ne cselekedj — olvasta mintegy felszabadultán a nagy nyomástól és olyan bizakodás sarjadt a lelkében, hogy megkezdte a széderesti szertartást, asztalához ültetvén az idegent is.

Mikor vége volt a szédernek, a jövevény türelmetlenül kérdezte: — Nos, indulunk végre, senor Dániel? — Ez utóbbi pedig nyugodtan felelte: — Csak nem gondold, hogy megszegem a szombatot? Majd csak akkor, ha az egész ünnepnek vége lesz.

— Nyolc napig akarsz várni?! — fakadt ki bosszusan az idegen. — Hátha akkor már késő lesz, senor?

— Nem félek — felelte rabbi Dániel. — Nem félek és nem is teszek semmit.

Igy múlt el az ünnep első napja. Ünnepnap második estéjén — éppen széderhez készült a család és az idegen is ott ült az asztalnál — kirágódott az ebédlő ajtaja és egy fiatal ember rontott be a szobába. Porosan, izzadtan, előbb nevetve a boldogságos nagy örömtől, majd meglátván az idegent, gyilkos haragra torzult el az arca.

— Öcsém! — kiáltott fel rabbi Dániel és keblére akarta ölelni a fiút, de ez elfordult: — Előbb ezzel itt végezzek! És vad dühvel neki akart ugrani, de rabbi Dániel ut-

jába állt, mondván: — Haragod percében ne akarj ítélkezni, majd később.

Száz kérdés következett és száz felelet és ezekből megtudta senor Dániel, hogy a figúrasi alcaldenak és az ő segítő társának, a magába roskadt idegennek ravaszul kiesztelt fondorlatos műve az egész. — Csakugyan úgy volt — beszélt el a fiatal ember — hogy vádat koholtak ellenem és elfogtak, megjegyzem, nem főbenjáró vádat és amikor megtudta az alcade, hogy Troyesben egy dugzag testvérem van, arra kényszerített, hogy segítségemet kérjem, úgy adva elő a dolgot, hogy már halálra is ítéltek engemet. De én átláttam a szítán, hogy az eladósodott alcade vagy ide akar csalni és itt fosztani meg téged a pénzedről, vagy esetleg a segítője, az a gazember ott, már utközben veszi el pénzedet, esetleg orozva meg is öl. Azért pontoztam meg az üzenet egyes betűit, hogy ne félj és ne mozdulj el hazulról. Imakönyvembe kellett írnom az üzenetet, hogy olyan látszata legyen a dolognak, hogy becsempésztettem börtönömbé s megint kicsempésztettem onnan a könyvet. Tudtam, hogy ezután első dolguk lesz, hozzád juttatni imádságos könyvemet és mert féltem, hogy a pontozás mégis csak elkerülheti figyelmedet, másnap éjjel kiszöktem a börtönből, hogy megelőzzem az alcalde büntetését . . . Hála Istennek, hogy lítthon maradtál, bátyám . . . S most mit csináljak azzal a gonosszal ott . . . megöljem?

Senor Dániel saját testével fedezte az idegen testét. Menekülj, amerre utat látsz — mondta, majd szeliden az öccséhez fordult: — Büntetését bízd rá az Istenre.

Közvetlen a Gara Nord szomszédságában

Hotel IMPĂRĂTUȚII TRAIAN (Terminus)

szálloda

București, Calea Griviței No. 177. Telefonok: 3-5214 és 3-0062

Az erdélyiek találkozóhelye Bucureștiben!

Elsőrangú szálloda, felvonóval, központi fűtéssel és meleg vízzel minden szobában. A szálloda egész személyzete beszél magyarul és németül. — A bérszojga minden vonat érkezéséig a pályaudvaron van és díjmentesen szállítja a szállodába a vendégek podgyászát.

Kuriózumok**Harc az idegenek ellen.**

Kerek e földön, az eszkimóktól — Europa nyugatjág, mindenütt kínai szemekkel néznek az idegenekre. Az országhatárok le vannak szorompózva és az idegenszerű kiejtés hallatára még a metropolisokban is hátrafordul a benschülött. A benschülött, aki lehet kafer, vagy lehet művelt diplomata, egyaránt gyűlöli az idegent. Az utóbbi évek során legliberálisabbban Franciaország kezelte ezt a kérdést és határai között éppen úgy munkát kaphatott a gyarmati néger, mint a román paraszt, vagy holland kézműves.

Ugy látszik azonban Páris be akarja hozni most mindazt, amit ezen a téren elmulasztott. A nap jelszava ez lett: Le az idegenekkel és főként ki az idegenekkel! (A gyengébbek kedvéért megjegyezzük, hogy itt nemcsak a számítákat tekintik idegeneknek!) A hatásra törekvő sajtónak persze csemege ez az idegenek elleni véres harc és igyekszik is népszerűsíteni hasábjait az izgatással.

Az elmúlt héten egy késő éjszakai órákban vendéget kapott egy bulvár kávéház, aki egyáltalán nem tartozta magát és hevesen szidta az idegeneket. Kifejezést adott elége détlenségének a kormány erélytelen magatartásával szemben és hatásos rendszabályokat követelt. Mindez szép volt és kissé felemelő egy tözsgyökeres párisi hazafitól, a bajok azonban ott kezdődtek, hogy az éjszakai vendégnek fejébe szállt az alkohol és mialatt megfújta a riadót az idegenek ellen, keze alatt a poharak törtek össze és csörögve hullott ki foglalatából egy csiszolt tűkör. A tulmullós lármá után megjelent a rendőr is és őrizetbe vette a duhaj „franciát.” Igazolja magát — mondták neki az őrszobán. — A párizsi elővette igazolványát, amely ideiglenes tarozkodási engedély volt és Jakobovitz Mordechai Wilna — névre volt kiállítva . . .

A gyáros.

Az alábbi történetet egy francia segélyszervezet vezetője beszélte el: — „Röviddel ezelőtt megjelent nálam egy igen előkelő benyomást keltő urlember, kemény gallérban, vasalt nadrággal és szarvasbőr keztyűvel.

Az előkelő idegen, szorongva köhécselt és ünnepélyesen bemutatkozott. — Nevem Chemnitzer — mondta — Chemnitzer, ha szabad kérnem — Hellyel kínáltam meg és megkérdeztem jövetelének okát. Chemnitzer újra feszengett díszlingváltan köhécselt és beszélni kezdett: Amint mondtam nevem Siebert Chemnitzer, 65 éves vagyok, noha nem látszik rajtam, mert agglegény maradtam . . . Itt rövid és kínos szünetet tartott, majd folytatta: — Szerencsétlenség történt velem . . . gyáram tűz martalékánul esett . . . Félbeszakítottam: Reszemre rendkívül sajnálatos esemény, de miért beszélt ezt el nekem? — Chemnitzer enyhén mosolygott: Azért jöttem Önhöz, hogy bocsássa rendelkezésemre gyáram újra való berendezéséhez a megfelelő tőkét — mondta olyan tökéletes naivsággal, hogy kissé megdöbbentem. Azt hittem, nem hallottam jól. Tőkét egy gyár újra való berendezéséhez? Csak hogy véletlenül közbevettem: Nem volt Ön biztosítva? — Ha szabad kérnem, nem — mondotta Chemnitzer. Tudom, hogy ez hanyagság volt, de én ártatlan vagyok. Mindig utban voltam, hogy vállalatunk kereskedelmi érdekeit realizáljam és társam, Albert Zwickauer, nem törtődött csak az üzem technikai irányításával. — Hogy mondjak valamit újra közbevettem: És milyen nagy a kár?

Chemnitzer hátravetette ősz fejét, homloka fénylett és rendkívül nyomalékosan mondta: 250-től 300 frankig, de biztosíthatom Önt, hogy havi részletekben az utolsó centig visszafizelek mindent. — E szavak hallatára azt hittem, hogy beteg vagyok. Egy gyár kereskedelmi és technikai vezetéssel a tűz martalékánul esett és mindössze 250 frank a kár? — Milyen gyár volt tulajdonképpen az öné? kérdeztem kimeresztett szemekkel. Chemnitzer tökéletes nyugalommal válaszolt: Törökmézet gyártottunk, ha szabad kérnem. Zwickauer ur főzte a mézet és én árultam a vásárokon a gyermekeknek . . .

Chemnitzer nem hiába jött. Rendelkezésre bocsájtottuk a tőkét és most abban a rendkívül szerencsében van részünk, hogy Chemnitzer gyáros ur, a vállalat kereskedelmi vezetője, minden héten megjelenik a részletekkel. Sajnos azonban a technikai igazgatót, Zwickauer urat nem volt szerencsénk megismerni . . .

Angolok és zsidók

A „Sunday Express” angol napilap egyik legutóbbi számában arról számolt be, hogy a konzervatív párt Beverley Baxter nevű jelöltjét a Vcod Green-i kerületben képviselővé választották. A bizalmi férfitak ülésén ahol a jelölést megejtették, az elnök a következő kérdéssel fordult Baxter-hez: Ön talán zsidó?

Baxter kissé felhuzta a homlokát, majd így válaszolt: — Elnök ur kérdésével talán arról akar e meggyőződni, hogy ahhoz a néphez tartozom e, amely a kereszténység megalapítóját és Disraelit adta a világnak?

— Igen — mondta kissé meglepődve az elnök.

— Akkor legnagyobb sajnálatomra kénytelen vagyok Önnel közölni elnök ur — válaszolt Baxter — hogy sajnós nem tartozom ehhez a néphez.

Ruzs a zsinagógában

A „The Jewish Chronicle” arra teszi figyelmessé olvasóit, hogy a hölgyek zöme, mihelyt már megkezdődik az Adon Olam ima, azonnal előveszik kézi toalettkészletüket, arcukat kenik, hajukat igazítják és amilyen gyorsan csak lehet, elhagyják a zsinagógát. A cikkíró nem győzi eléggé eltiltani a nőknek ezt a magatartását és odakonkludál, hogy ha a nők nem lennének elkülönítve a férfiaktól, hanem együtt ülnének velük, akkor megszűnne ez az anomália. Véleménye szerint ugyanis a férfiak mellett a nők nem ruzsoznak az ajkaikat a templomban (a cikkíró szerint nyilván szégyelnék magukat?) és nem távoznának oly hamar a zsinagógából.

Borotvaéles bölcsesség! A cikkíró, hogy megmaradjon a káposzte, fel akarja áldozni a kecskét. Hogy a nők az ima végén ne viselkedjenek tiszteletlenül a zsinagógában, be akarja vezetni, hogy esetleg egész ima alatt tiszteletlenül viselkedjének nemcsak a nők, hanem talán a férfiak is. Mert megnyugtadjuk a jámbor és naiv reformert, hogy azok a nők, akik az emeleten ruzsoznak, azok a földszinten is ruzsozni fognak és ha az Adon Olam kezdeténél nem is fogják elhagyni a zsinagógát, ez csak azért lesz, mert élénk beszélgetésbe fognak elmerülni férfi partnereikkel. Nyugodjon bele a cikkíró, hogy ha már nem lehet egyáltalán megszüntetni a ruzsozást és nem lehet alkalmazóit kitiltani a zsinagógából, akkor már inkább az emeleten ruzsozónak egymásközt és ne hozza őket te a férfiakhoz . . .

Michael Bohnen

az új Németország ünnepelt hőstenorja barátja sirján elénekelt az »El moléh ráchmim« zsidó halotti imát

Harmanc éven keresztül testi lelki jóbarátság kötötte össze Michael Bohnent, a berlini »Állami Operaház« ünnepelt hősternóját Josef Schwartz-al, aki ugyanennél a színháznál baritonista volt. Elválásukatlanok voltak egymással egymástól, ifjúkorukban egy énekterhez jártak és egyidőben is léptek színpadra. Jöit azonban a nemzeti »gleichschaltung« korszaka és Schwartznak távoznia kellett a berlini Operától. Hiába volt Bohnen minden protekciója, hiába járt el Göring minisztereinöknél, akinek Bohnen intímusa, — nem segített semmi. Josef Schwartz azóta külföldön koncertezett.

Az elmúlt héten Schwartz betegem érkezett haza Berli-be és amikor állapota rosszra fordult, üzenetet küldött Bohnennek, látogassa meg. Bohnen megrendülve érkezett barátja betegágyához és kétségbeesetten hallotta, hogy Schwartz napjai meg vannak számlálva.

— Igérd meg nekem — mondotta a beteg, — hogy ha meghalok, kijössz a síromhoz és ott eléneked a zsidó halotti imát!

Bohnen pillanatig sem gondolkozott, hanem megígérte. Két napra rá Schwartz meghalt, A Zentralfriedhof on már egybegyűltek a gyászolók, a megtört család tagjai, akik közül azonban senki nem is gondolt már arra az ígéretre, amit Bohnen tett a haldoklónak. Annál nagyobb volt a csodálkozásuk, amikor a pap imája után egyszerre csak felcsendültek az »El moléh« hangjai, Bohnen érces hangja szállt az ég felé és küldte le a sírban nyugvó barátának az ígéret beváltását. A nácik báványozott énekesének ez a baráti gesztusa mély benyomást gyakorolt a gyászoló gyülekezetre, amely zokogva hallgatta a könnyező hőstenort.

De már másnap Göbbels magához rendelte Bohnent, akit feletlősségre vont. Hogy ezen az audencián mi zajlott le, senki sem tudja. Hír szerint maga Göbbels is megértést tanúsított volna Bohren iránt, tény az, hogy semmiféle következménye a dolognak nem volt. Csak a sajtó kapott szigorú ukázt, hogy az üggyel ne foglalkozzék . . .

A vese, hólyag epe és gyomorbetegségek

legbiztosabb gyógyszere a paptamási

„LITHYNIA” ásványgyógyviz

Üdit. Kapható mindenütt! Gyógyít.

Lerakatok:

ORADEA. Főlerakat Str. N. Filipescu 25.

Telefon 1-76.

ARAD. Kardos M. utóda Str. Eminescu 16.

Telefon: 6-86.

TIMIȘOARA Kardos M. utóda Str. Vladimirescu

Tudor 30. Telefon: 21-24

CLUJ. Vitromin Cal Reg. Ferdinand 70.

Telefon: 9-47.

SATUMARE. Moskovits Béla Str. Corvinailor 19.

TG. MUREȘ. Csiky Emil.

CAREI. Fraji Ludescher Str. Gen. Moșoiu 4.

BUCUREȘTI. Str. Academia 8. Telefon: 381-40.

Brassóban

egyetlen orl. כשר vendéglő a

Restaurant **Kahan** (Reg. Maria 7.)

az útutazó zsidóság találkozó helye.

BERKOVITSNÉ

Orh. Kóser vendéglője

ORADEA, Str. Nic. Iorga

(Zöldfa-uca) 19

Lakodalmak, bankettek részére elegáns külön-terem az emeleten

Ne fesse a haját!

Hajfestés nélkül visszakapja haja eredeti színét, ha FLOREAL hajregenerátort használ. Semmiféle festék anyagot nem tartalmaz. A haj magába szívja ezen hajvizet és így a haj kellő táplálékot kap, minél fogva az őszülő hajszál rövid idő múlva egészséges és természetes szint és megfelelő sűrűséget ér el.

A FLOREAL hajregenerátor erősíti, szépíti a haját és hajhullást is megszünteti. Megakadályozza az őszülés a legmagasabb korig.

Képviselet: **Drogueria Central Pap Károly, Oradea, Bul. Regele Ferdinand 11.**

Népmozgalmat az Országos Zsidó Pártból!

Dr. Kertész Jenő vezetése mellett a Zsidó Párt cluji tagozata erőteljes munkába kezdett

— A cluji tagozat intézőbizottsági ülése. —

Cluj. A Romániai Zsidó Párt központi és tartományi szerveinek csaknem teljes munkahiánya következtében a Párt hívei táborában igen súlyos erkölcsi csorbát szenvedett. A kilépések és a pártmunka összezsugorodása folytán folyton elégedetlenkedő párttagok szaporodásának megakadályozására, valamint a Párt reaktiválására, a helyi tagozat elnöke Dr. Kertész Jenő és Vigdorovits Izsóval az élén elhatározta, hogy a központi szerveknél mutatkozó hiányosságok kiküszöbölésére, az ország legjobban megszervezett helyi tagozata, a clujli, saját iniciatívából nekilát a pártélet fellendítésének. Az ebben az irányban kifejtendő munka első lépéseként 1935 január 6-án a clujli helyi csoport intézőbizottsága Dr. Kertész Jenő elnöklétével ülést tartott.

Megnyitójában Dr. Kertész Jenő a következőket mondta:

Mint minden társadalmi szervezet, a Zsidó Párt munkásságának intenzitását is a központi szervek kifogástalan és lendületes munkássága determinálja. Egészen természetes az, hogy a clujli tagozat sem volt és nem is lehetett hónapokon keresztül akcióképes, a központi és tartományok majdnem 100%-os munkahiánya folytán. Eme hiányosságok logikus eredményeképpen, a helyi szervezet intézőbizottsága sem dolgozott. Ennek az állapotnak azonban meg kell szűnnie.

Mi tiszteljük és becsüljük vezetőinket és áldozatkész munkásságukat. Ez a megbecsülés, figyelemmel a demokratikus elveknek a pártéletben való érvényesülésének a szükségességére az, amely egyrészt lehetővé, másrészt pedig a párt érdekében szükségessé tesz az objektív kritikai szót. Sokkal jobban szeretjük vezetőinket, sokkal inkább méltányoljuk önzetlen, sőt súlyos anyagi áldozatok árán kifejtett parlamenti és parlamenten kívüli aktivitásukat, semhogy hallgatásunkkal és tétlenségünkkel szítsuk azt az alaptalan gyanút, hogy a párt csupán eszköz képviselői mandátumok eléérése. „A párt nem élhet ma, mert nincs parlamenti klub és így nincs akik fentartsák napidijaikból a központi irodát és kik járjanak el a közhivatalokban és ministeriumokban”. Ezzel védekezik a Párt vezetősége. Ezzel szemben a válasz az, hogy:

A Párt nem él a muliban, nem él a jelenben és nem fog élni a jövőben sem mandátumoknak és mandátumokon keresztül. A mandátum csupán eszköz és nem kizárólagos eszköz, a zsidó népakarat exteriorizálására!

Főleges kiemelnem, hogy parlamentreink nem is tekintették mandátumaikat egyébnek, mint eszköznek a zsidó népkisebbség magasabb céljainak a megvalósítására. A kritika azonban jogos és indokolt.

Mert, ha el is vettettük harci eszközeink egyikét, a parlamenti képviseletet, a céljaink — a zsidó népkisebbségi bajaink orvoslása, — megmaradtak. Tehát hiányos eszközökkel is, sőt erre való tekintettel fokozottabb erővel, dolgooznunk kell céljaink megvalósításáért. Így kell országos, tartományi és helyi szervezetek kiépítésével, életképessé tételével, hatalmas harci eszközöket kapnunk.

Dr. Kertész Jenő indítványára az intézőbizottság az alant közölt határozati javaslatot

elintézés és a szervezés beindítása végett megküldi a központnak, a tartományi, valamint az összes erdélyi és bánáti megyei szervezeteknek.

Dr. Weisz Jenő ügyvezető alelnök szintén csatlakozik Dr. Kertész Jenő által felsorolt indokolt panaszokhoz.

Ezután Vigdorovits Izsó, a Zsidó Párt finánciális ügyeinek vezetője emelkedik szólásra. Fontosnak tartja a pártgondolat populárizálását, a párt kulturprogramjának kiépítése és megvalósítása által. Egy gondosan kiépített kulturprogram igen alkalmas eszköz a Párt és a zsidóság széles néprétegei közötti hathatós fentartására. A program konkretizálására helyesnek véli egy kulturbizottság kiküldését.

Dr. Kertész Jenő elnök indítványára az intézőbizottsági Dr. Weisz Jenő, Vigdorovits Izsó és Dr. Hermann Dezsőt delegálja a kulturbizottság tagjaiként.

Klein Hugó, Kohn Mihály, és Spielman Mór intézőbizottsági tagok javaslatára az intézőbizottság a sajtópropaganda erősítését határozza el. Ezen cél megvalósítására egy, Klein Hugó és Kohn Mihály urakból álló 2 tagu sajtóbizottságot delegál.

Dr. Hermann Dezső ismerteti az ifjuság vezetőivel az ifjusági szekció regenerálására vonatkozólag folytatott tárgyalásainak eredményét.

Dr. Kertész Jenő indítványára a bizottság a következő határozati javaslatot szavazta meg:

1. Mélyszéles lehangoltsággal állapítja meg az intézőbizottság, hogy az országos és tartományi vezetőség a párt megalapítása óta máig sem tartotta szükségesnek ennek beszerzését, illetve ez irányban semmi érdemlegeset nem fogantatosított. Következésképp a pártélet megnyilvánulása is elégtelennek kell lássék.

2. Országos és tartományi beszerzettség hiányában a clujli tagozat sem képes szervezett volta dacára sem megfelelően működni. Hiszen ez még csak partikuláris autarkiat sem jelentene, mert a pártszervezet nem csupán helyi érdekek képviseletére alakult és ezen helyi érdekeket sem képes országos és tartományi együttműködés hiányában sikerrel képviselni.

3. Felhívja tehát az országos és tartományi vezetőség szíves figyelmét arra, hogy a clujli városi és megyei tagozat súlyosan sérelmezi ezt a passzivitást és nem hallgatja el abbéli meggyőződését, hogy reaktiválódás és a kereteknek tartalommal való megtöltése hiányában, a párt széles néprétegek existenciális érdekeit érdekvédelem nélkül hagyja. Abbéli óhajának ad kifejezést tehát, hogy az ország minden megyei és városi szervezetét végre építsék ki. Mert csupán a sok száz-ezer párttag által megtöltött közszégy, megyei, tartományi és országos szervezet lesz képes a politikai párt súlyos és sorsdöntő szerepét betölteni.

4. Ezen határozatot megküldi az országos és tartományi vezetőségeken kívül az összes erdélyi és bánáti városi és megyei vezetőknek, kérve azonnali és erélyes csatlakozásukat és a helyi szervezetek kiépítésének azonnali megkezdését.

5. Tisztelettel és elismeréssel adózik a párt vezetőinek és közembereinek a kifejtett munkásságukért, jóhiszemű és érdektelen örökifejtésükért. Ez azonban nem tarthatja vissza az indokolt kritikától és sürgős intézkedések hiányában a megfelelő reagálástól.

Ezután dr. Kertész Jenő zárószóval az ülés lelkes hangulatában végetért.

Az intézőbizottsági ülés előtt, a helyi tagozat elnökségének megbízásából alakult ifjusági szekciót újjászervező ad-hoc bizottság dr. Hermann Dezső elnöklétével, dr. Schwartz Vilmos, Binder W. Leo, Halpert Fischl, dr. Hermann Lajos, dr. Karpf Ferenc részvételével gyűlést tartott, amelyen részletesen megbeszéltek az ifjusági szekció újjáélesztésének a módjait.

— Rotschild Robert báró lett a párisi hitközség elnöke. Pártból jelentik: A zsidó hitközség konzisztórium legutóbbi ülése az elhunyt Ed nund de Rotschild báró helyére fiát Rotschild Robert bárót választotta meg a konzisztórium elnökévé. Első alelnökké Jaques Zee-t választották meg. Másik alelnökké Jaques Helbonert. Így lépett a családi tradíciók alapján a nagyhírű és filantrop báró helyére fia, akitől remélni lehet, hogy a nagynevű aija nevével — továbbra is azzal a fényrel ragyogtatja majd, ahogy azt a zsidó világ el is várja.

— Párba a hitközségben. A lengyelországi Lodzban a hitközségi ülésen összevesztett két képviselőtestületi tag, mire az egyik: Dr. Krausz párbajra hívta társát. Az eset azt mutatja, hogy a milyen igaz az a közmondás, hogy az ur a pokolban is ur, oly igaz, hogy: a magyar még Lengyelországban is „lovagiaszkodik”. Dr. Krausz ugyanis magyarországi származású, családja Óbudán él, onnan hozta magával a lovagias tradíciókat. Az esettel kapcsolatban meg kell azonban állapítani, hogy ezeknek a lengyel zsidóknak nem volt érzékük a magyar lovagiaság iránt. A párbajra hívást ugyanis óriási hahotával fogadták és a párbajra hívott ellenfél két segédjének kinevezte a hitközség két alrabbiját és a párviadal helyett rituális zsűrit ajánlott.

— Nancyban antiszemita zavargások voltak. Páris. — Az Action Francaise nevű szélsőjobboldali antiszemita szervezet tagjai Nancyban megtámadták a zsidó diákok összejövetelét. Az összetűzés során egy zsidó diáklány súlyosan megsebesült. A gyorsan kiszálló rendőrség vetett véget a zavargásoknak és több letartóztatást fogantatosított.

— Csehszlovákiai nászmenet Oradea uccáin. Nem mindennapi szenzációja volt az elmúlt héten az oradeai (Nagyvárad) zsidóság. A déli órákban elegáns autósor állott meg a város központjában lévő Park szálloda előtt, amelyekről hamarosan kiderült, hogy Csehszlovákiából érkeztek. Az egyik autóból feltűnő elegáns uszályos menyasszony ruhában egy fiatal leány lépett ki, majd követte frakkban és cilinderben egy vőlegény. A nászmenet a csehszlovákiai Igló városából érkezett Oradeára, hogy a fiatal párt itt a vizsnitzi rabbi eskesse össze. A vőlegény Salter Henrich, iglói kereskedő és a menyasszony Hartman Ilonka ugyancsak való urileány. A nászmenet röviddel megérkezésük után a vizsnitzi rabbihoz hajtottak, ahol a világhíres vizsnitzi rabbi már várta a fiatalokat és fényes külsőségek között adta össze őket. A fiatal házasságok a szertartások végeztével újra visszautaztak Csehszlovákiába. A romantikus kezdetű házasság a vallásos emberek szerint igen boldognak ígérkezik.

— Házasságokat legnagyobb titoktartással és a legbiztosabb eredménnyel közvetít, a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „MIREA” irdoa, Cluj, Regele Ferdinand 116. Telefon 142.

Felhívás csehszlovákiai előfizetőinkhez!

Tisztelettel kérjük azon C. S. R.-i előfizetőinket, akiket megbízottunknak nem áll módjában személyesen felkeresni, hogy a rendelkezésükre bocsájtott cheque-lapon soronkívül utalják át számunkra hátralékos előfizetési díjösszegeiket. Lapunk válságos anyagi helyzetére való tekintettel kérjük előfizetőinket, hogy azt haladéktalanul fogantatosítani sziveskedjenek, mert csak ez esetben teljesítheti sajtónk misszióját, a zsidóság egyetemes érdekében. Szíves készségeket előre is köszönjük és vagyunk zsidó testvéri üdvözléssel: „NÉPUNK” kiadóhivatala.

HIREK

A szerkesztésért és kiadásért felel:
WASSERSTROM SÁNDOR

A „Néptük” cikkeinek utányomásait csakis a forrás
megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5695

Péntek: Adar 19, február 22.

Szombat: Adar 20, február 23.

Heti szidra: כ"י תשא

Heti háftóra: ו' י"ח

Szombat kezdete:

Üzlet bezárás 5.25

gyertyagyújtás 5.35

Isteni szünet kezdete 5.40

Szombat befejezése 6.45

Dr. Markovits Aladár, Satumare:

Ideológia, vagy egyesülés*)

Változatlan — zsidó politikai életünkben egyetlen jel sem mutatja, hogy valami is megzavarni készülne a halotti nyugalom. Annak idején, amíg a zsidó tömegek elhitték még, hogy külön zsidó vezetők választása különös gonddal fogja kezelni az elhagyott, elárult zsidó társadalmi, gazdasági érdekeket — és ezért olyan mindent elsőprő lelkesedéssel állottak a Zsidó Párt támogatására, — a megválasztott kiválasztottak mégis, néha szükségét érezték annak, hogy leszálljanak az ugynevezett istenadta, de nálunk speciálisan ugynevezett istenverte néphez. Ez olyan udvariassági látogatás volt ugyan, de mégis volt egy életjel, hogy valaki odafenn, az elérhetetlennek látszó politikai mennyországban, vagy pokolban, — ahogy tetszik, — tekint a föld sárába és meglátja ott kiválóképen a zsidó balfüst, kiskereskedőt, kisvárosi, az elhagyott kenyéretelen zsidó tömegeket a nagy Maramurestól-Besszarábiáig.

Csak a tömegek társadalmi és gazdasági érdekeit említettem fentebb, mint amelyeket támogatni kellett volna, mert politikai érdekei a tömegnek nincsenek, tehát kár ilyesmikkel a mi ügyis tulságosan szkeptikus népünket zavarni. Politikai érdek, hogyne, jó is volna, ha már ott tartanánk, hogy legalább minden évben egyszer minden zsidó család tepsijében egy kis politika jöne! De erről még nem is álmodozunk, egyelőre csak olyasmik érdekelnek, hogy, ha felnő az a zsidó gyerek, mihez fogjon, hogy kenyere legyen a városban, hogy a kenyérgondok mellett el ne nyeljék a szélsőséges áramlatok. Hogy az egész országban valahogyan megoldjuk népünk nagy tömegeinek súlyos improduktivitását, — a tömegnyomort, — az egészségügyi kérdéseket és így tovább. De politikát, — azt a zsidó nép tömegei nem kívánják és nem is becsülik.

A politika olyan tudomány, ami csak annak kell, aki csinálja. Hogy annak hasznos, — az egyéniség dolga, — de inkább igen mint nem, — de nem is tartozik a kérdéshez, mert az, aki a politikát veszteséggel csinálja, — az annak épen olyan nélkülözhetetlen kábítószert, vagy hiúsági kérdés, mint a kokainistának a kokain, vagy a divathösnének egy új ruhakreáció. — Zsidó politika a galutban, — mint ilyen nem létezhet és aki ennek ellenkezőjét csinálja, — az népének élet érdekeit áldozza fel a szereplés kokainjéért . . .

Kell ezeket a kemény szavakat egyszer kimondani nyíltan is, hogy ismerjük meg az áldatlan helyzetet megoldó lehetőségeket, — amelyek sajnos, eddig még mindig nem jelentek meg a megvalósulás reményével.

Vannak vezető személyiségek, akik évek óta visszavonultan élnek az ugynevezett zsidó politikától. Elvesztették-e a kedvüket? Azt hiszem nem, — csak a talajukat, mert népünkől idegen és érdekeivel meg nem egyező bázison mozogtak. Elszigetelték őket az események, mert az ugynevezett program, amit képviseltek, — olyan hamar kimerült,

Látogassa meg Bucureștiben a „Luvru” Szállodát

Str. Carol No. 4. (szemben a posta központtal.) — Telefon 307-92.

Teljesen újonnan átalakítva, a legmodernebb kényelem. — Szobák már 80 leítől kezdve. — Telefon — Fürdő — Hideg-meleg víz.

hogy alig változtak meg a viszonyok, — tehetetlenül kellett megáljanak. — A Zsidó Párt politikája — ismétlem, — csak ugynevezett politikája, esideig — sajnó — kizárólag a parasztpárti személyes nexusokra volt alapítva, amelyek, míhelyst a hatalomból kivonultak, — jüstté váltak.

A Zsidó Pártnak azonnal megszűntek az összeköttetései, és a Párt programja nem volt képes a személyi összeköttetéseket pótolni. — Hiszen ha már azt vélték, hogy politikai párt a zsidóké, — pedig nem volt az, — akkor ennek minden konzekvenciáját le lehetett volna vonni; a vissza szorított erőket a parlamenten kívül a nép igazi támogatásával, a népi érdekek közvetlen védelmével kellett volna foglalkoztatni.

E helyett azonban az történt, hogy a vezetők szép politikai pozíciók elvesztésével egyúttal teljesen megfélekeztek az egész zsidó nép létezéséről és ki-ki visszavonult napi foglalkozásához . . .

Rendben van, hiszen senki sem köteles altruista mozgalmakat vezetni, vagy azokban részt venni. — azonban itt sokkal nagyobb baj van, — mert a Zsidó Párt összeállítású abszolút akadályává lett annak, hogy zsidó tömegek érdekében a Óregátakkal, ezeknek az első frontjához tartozó zsidó vezetőséggel az egység létrejöjjön.

Itt a helyzet súlyos tünete: A zsidó Párt lekötötte magát a nemzeti kisebbségi alaphoz olyan értelemben, hogy azt programjának átüthetetlen részévé emelte szembe állította az óregáti zsidóság asszimilációs felfogásával.

Ebben az egyesülés és egységes program alakítás minden akadálya. — Nálunk ideológiát csinálnak a nemzeti kisebbség elméletével egy nép egész élete útjának, amíg az 80%-ban éheznek és a megélő gyakorlati vezetés nélkül elveszti ifjúságának egész produktív erejét és ezzel népünk legközelebb jövőjének alakítási lehetőségét is, holott ez az ideológiai bázis, amilyen szükséges az ország egyes területein, — épen olyan mértékben alkalmazhatatlan a Óregátban.

Ott, ahol a zsidóság évtizedes emancipációs harca épen csak most nyert befejezést, alig lehet tőlük elki-vánni, hogy amikor épen olyan románoknak mondhatják magukat, mint a többségi, amikor nyelvükben kultúrájukban teljesen románok lettek, atyjuk, elődeik ott születtek a román nyelvterületen és az ottani erkölcsi és gazdasági környezetben nőttek fel ott, ahol a román hazáért estek el zsidó gyermekek és apák, — hogy lehet nekik olyan feltételt szabnunk, hogy most már mondjanak le minden előnyről, amit az egyenlősítés nekik akként adott, hogy a többségi nép tagjává emelte őket. Most egyszerre, a mi kedvünkért, akik alig másfél évtizede lettünk hozzájuk csatolva, akik magunk is egy más többségi nép asszimilációjában nőttünk fel, — akiknek sem történelmi, sem gazdasági kapcsolataink nem alkalmasak arra, hogy Romániában az óregáti zsidóságot vezessük, — eszméljünk reá végre; nem szabhatunk ilyen előfeltételeket a velük való egyesülésre és a közös zsidó népi munkára . . .

Miért kell ideológiánkat támasztani és szembe helyezni egy másik történelmi tény-nel: az óregáti zsidóság effektív helyzetével? Miért kell egyáltalán különböző elméleteket felállítani, amikor Romániában csak egy feladat lehet: és az csakis gyakorlati feladat, — minden elméletből függetlenül gazdaságilag és erkölcsileg felemelni azt a népet, amelyhez tartozunk.

Ez az együvé tartozás és az, hogy zsidók vagyunk, akár ideológiailag, akár asszimilálva, — felülnyulik minden különbözőségeken, — áthajlik, mint egy nagy boltozat mindnyájunk feje felett, amely összefog bennünket, erdélyieket és regátiakat és a többi országrészbelieket és arra kényszeríti mindazokat, akik népünk vezetéséért és irányításáért a történelem előtt felelősséggel tartoznak, hogy tekintet nélkül az ugynevezett ideológiai különbségekre, — fogjanak testvéri kezét a közös gyakorlati munkára.

Ne legyünk követelőzőbbek, mint ahogy társadalmi és gazdasági sulyunk megengedi. Romániában az itt született és régi harcok regáti zsidó vezetők nélkül őszinte, egészséges népi mozgalmat nem csinálhatunk. — Ezek nélkül a régi vezetők nélkül, minden párt, vagy alakulat csak regionális jelleget fog nyerni, ami nekünk nem használ, csak árthat. — Nekünk is centralizált irányítást kell követni és csak olyan formátumot alkotni, amelynek nincs kizárólagos függése egyetlen román politikai iránytól sem, hanem magában foglalva az ország egész zsidóságát, — önmagában fogja hordani azt a lehetőséget, hogy az országos politikai élet minden változása mellett meg fogja tudni állania a helyét.

A politikai szereplés lehetősége igazán századrendű kérdés. A mi helyünk a megyei és városi, jalsi élet gyakorlati irányításában lehet s ha azt csak más politikai pártokon belül lehet elérni, — én ennek sem látom akadályát, — A fontos csak az, hogy mint zsidók, népünk gyakorlati érdekeinek védelmére és irányítására legyünk egységesek, de ez az egység szóljon tényleg a Bihortól-Constanțaig az összes zsidókra . . .

El tehát az ideológiákkal és legyen kö-zöttünk a testvéri egység tényleges és való-ságos a mindennapi kenyérért . . .

* Helyt adtunk a fenti cikkek, amely azonban nem fedl mindenben a szerkesztőség véleményét.

— Az amerikai dollárpör zsidó és cionista bírái. Az Északamerikai Egyesült Államok, sőt az európai pénzpiacokat és tőzsdéket is immár több mint egy éve tartja izgalomban a washingtoni legfelsőbb bíróságnál megindított aranydollár-pör. A pör lényege az, joga volt-e Rooseveltnek és az amerikai törvényhozásnak az aranyfizetések kötelezettségét felfüggeszteni és a dollárt leértékelni. Az amerikai legfelsőbb bíróság a világ leg-hatalmasab bírósága, amely a kongresszus és az elnök felett áll és tulajdonképenl őre az amerikai alkotmánynak. Semmiféle hatalom nem befolyásolhatja ezeket a bírakat, akik életük fogytáig töltik be ezt a tisztséget. Kilenec tagja van ennek a legfelsőbb bíróságnak és közöttük is a legnagyobb tekintélynek örvend Louis D. Brandeis, aki ma 79 éves és e magas funkciójában is megmaradt a cionizmus egyik legnagyobb tekintélyű vezérének. Senkinek eszébe nem jutott, hogy Brandeis cionista volta összeférhetetlen volna ezzel a legmagasabb bíról funkcióval. A bíróság egy másik tagja ugyancsak zsidó a 65 éves Benjamin Náján Cardozo, egy ősi spanyol zsidó család leszármazottja. Amerikában sem a zsidóság, sem a cionizmus nem akadályozza az érvényesülésnek.

— 667 nyelvre van lefordítva a biblia. A biblia mai napig nem kevesebb, mint 667 nyelvre van lefordítva és pedig: 91 európai, 47 amerikai, 233 afrikai, 204 ázsiai és 92 oceániai nyelvre. A londoni „Biblia ház”-ban egy 18.720 bibliából álló gyűjtemény látható. A brünni Masaryk-egyetem angol lektora: dr. Mann most fordítja az Angol Bibliatársaság megbízásából a bibliát — cigány nyelvre . . .

PALESZTINA

Tavaszi Palesztinában. A viharok, felhősakadások és áradások után, az utóbbi napokban már ragyogó tavaszi időjárás van Palesztinában. A vihar okozta károk eltakarításai munkálatai egész Palesztinában folyamatban vannak. Az ország egyes vidékei azonban még mindig el vannak zárva a külvilágtól. A Salamon-tóba a felhősakadás következtében 24 órán belül 25 millió gallon víz ömlött. A Polonia gőzös, amely a vihar közben kikötött, nem tudta személy és teher rakományát partraszállítani. A Reuter ügynökség jelentése szerint a kár meghaladja a 150.000 fontot. Hivatalos jelentések szerint 16 arab fulladt meg az árvíz katasztrófa következtében.

Palesztina forgalomban lévő pénzgérsége — hivatalos jelentések szerint — 1935 január 1 én 4.738.224 fontot tett ki. Decemberben mintegy 200.000 fonttal kevesebb volt a forgalomban lévő pénzmenyiség.

A palesztinai zsidó főiskolai hallgatók szövetsége elhatározta, hogy a Jeruzsálemi Héber Egyetem és a haifai technikum hallgatói a legközelebbi vakációban hat hetes munkára mennek ki a zsidó mezőgazdaságokba, ahol nagyarányú munkashiány uralkodik. A diákok közös táborát szerveznek meg a Saron völgyében. Mintegy kétszáz diák mobilizálásáról van szó, akik Kfar Sababan, Megdielben, Rananában és a környékén fognak dolgozni. Az akció nagy nevelési és társadalom-politikai jelentőségére való tekintettel, mely a diákokat a zsidó munkáért való harc szolgálatába állítja, a szövetség elhatározta, hogy állandósítani fogja ezt a megmozdulást és lehetőleg minden szabadságát a mezőgazdasági munkában fogja tölteni.

A betegsegélyző munkáspénztár Telavivben új kórházat épít.

A költségvetési előirányzat összeállításakor a palesztinai kormány öt és félmillió font bevételt iránzott elő, míg a kiadások nem fogják meghaladni a három és fél millió fontot sem. E szerint az új költségvetési évről is két millió font többlettel számolnak. Ehez jön természetesen még az a 4 millió font, amely az elmúlt évek költségvetési többleteiből gyűlt össze. Minthogy az ország fejlődése szervesen össze van kötve a zsidó bevándorlással, így a költségvetésből arra lehet következtetni, hogy a kormány további nagyszabású zsidó bevándorlással számol.

Telavivben új zenekonzervatórium nyílik, ahol a rendszeres zeneoktatás mellett, zsinagóga zenét is fognak tanítani.

A jaffai kikötőmunkások helyzetének felvilágosítása céljából egy bizottság szállt ki, amely részint a kormány megbízottjából, részint pedig a munkások és munkaadók képviselőiből áll. A jaffai kikötőmunkások rossz bérviszonyaikra való tekintettel sztrájkjal fenyegettek és ez tette szükségessé a bizottság kiszállását.

A Rison-le-Cion kolónia közelében már lerakták alapjait a „Tel-Sokolov” mezőgazdasági kolóniának. — Petach Tikva közelében ugyancsak új telepítési munkálatok folynak.

Az Emek-Jesreel-ben a revizionisták 20.000 dunam földet vásároltak új mezőgazdasági telepítés céljaira. A kolónia neve Tel Jabotjinski lesz.

Kina is lépést tart a korral és szintén befektetéseket eszközöl Palesztinában, így a Shanghai International Savings Society bankhoz palesztinai fiókot nyitott Jaffában.

A Jewish Agency exekutívájának jelentése szerint az utóbbi időben 35 ezerre emelkedett a galufi hachsara telepeken dolgozó chalucok száma. Lengyelországban 18 ezer, Németországban háromezer, Litvánian négyezer, Csehszlovákiában, Lettországban 700—700 chaluc áll kiképzés alatt.

Jeruzsálemben egy hatalmas építőkomb építéséhez kezdtek hozzá, amelyben 72 lakás lesz.

A palesztinai zsidó bevándorlás növekedése folytán szükségesnek mutatkozott, hogy számos változtatást eszközöljenek a palesztinai és az európai kikötők közötti hajójáratokban. A Palesztinába induló hajók eddig 2500—3000 bevándorlóra voltak berendezkedve. Most azonban, hogy évi 50 ezer bevándorlóra kell számítani, a hajójáratok mai helyzete nem elégítheti ki a szükségleteket. A Jewish Agency bevándorlási osztálya különböző intézkedéseket tett, hogy az európai és palesztinai kikötők közötti hajóközlekedés a szükségleteknek megfeleljen.

Az idei narancsszezon kezdete óta már eddig 3.353.800 láda narancsot exportáltak Palesztinából. Az elmúlt időnyben mindössze csak 2.565.000 láda narancsot tett ki az export.

Hosszas tárgyalások után egyezmény jött létre az amerikai Joint Distribution Committee és a Cionista Szervezet között, melynek értelmében a két nagy szervezet együttes gyűjtőakciót (United Jewish Appeal) rendez ebben az évben az egész Egyesült Államokban. Az akció célja 3 millió 250 ezer dollár felhozása, melynek egy részét a palesztinai építőmunkára, másik részét a kelet-európai és németországi zsidók segélyezésére fogják fordítani. Az United Jewish Appeal elnöke Felix M. Warburgot, a Joint elnökét választották meg.

A cionista executive hivatalosan nyilvánosságra hozta, hogy a revizionista Keren Tel Chaj alapít nem ismeri el. Azt egyben káros és veszélyesnek minősíti. Az executive megállapítja, hogy nincs tudomása arról, hogy ez az alap kolonizációs célokra lenne fordítva.

Arnold Scherrer svájci mérnök, a gyógyforrások egyik kiváló szakértőjének irányításával Tibériásban nagyszabású munkálatok indultak meg az ottani gyógyforrásoknak modern eszközökkel való kihasználására és az egész gyógyfürdő újjáépítésére. A munkálatok hat hónapig fognak tartani és 100 munkás fog ezen idő alatt a gyógyforrásoknál dolgozni.

Ugy a városokból, mint a vidékről újabb munkáshiányról számolnak be.

A palesztinai kormány a napokban vette tárgyalás alá a Vaad Leumi memorandumát, melyben a zsidó nemzeti tanács a palesztinai rabbinátusnak a muzulmán egyházi bíróságokkal való egyenjogúsítását követeli, oly módon, hogy a rabbinátust is ugyanolyan állami szubvencióban részesítse a kormány, mint az arab egyházi bíróságokat. A palesztinai rabbinátus és a Vaad Leumi évek óta harcol az egyenlőtlenségek ellen, míg legutóbb a népszövetségi mandátumbizottsághoz fordult panasszal. A bizottság a Vaad Leumi memorandumára alapján a zsidó és a muzulmán bíróságok egyenlősége mellett foglalt állást. A Zsidó Távirati Iroda értesülése szerint a kormány most már pozitív álláspontot helyezkedik a Vaad Leumi követelésével szemben és évi 6000 font szubvenciót szándékozik megszavazni a palesztinai rabbinátusnak.

Jeruzsálem költségvetése is többletet mutat. A bevétel 80.930 fontjával szemben a kiadás csak 78.847 fontra ru. ott.

Japán egyre nagyobb figyelmet szentel a palesztinai piac számára. Legutóbb nagymennyiségű tolgly és körisfa lemezeket szállított Palesztinába, amelyek árai 30-40% alatti vannak az eddigi import áraknál. Eddig Románia, Jugoszlávia, Csehszlovákia és Lengyelország szállították Palesztinába ezt a cikket.

A palesztinai vasutak a rendkívül nagy teherforgalomra való tekintettel, amelyet most emel a felkötött narancsexport, teherkocsikat kértek kölcsön az egyiptomi vasutaktól.

Dr. Duschin, akit a Héber Egyetem Chikagóból hívott meg a pedagógiai tanszék lektorául, a napokban megérkezett Jeruzsálembe.

A belföldi és külföldi piac kedvező felvevőképessége következtében a palesztinai bortermelés állandó fejlődésben van. Különösen Amerika áll első helyen a palesztinai borok exportja tekintetében.

A jaffai büntetőbíróóság kimutatása szerint a bűnesetek az elmúlt hónapban 40%-kal alacsonyabbak voltak, mint az elmúlt év ugyanezen hónapban.

Megjelent a Héber Enciklopédia első kötete. Az enciklopédia a Massada kiadó-társaság kiadásában jelenik meg, tízenkét kötetre van tervezve, a szerkesztőbizottság élén Saul Csernichovszky, prof. Klausner és Jakob Kahan állnak. As enciklopédia ötezer példányban jelent meg. Kétezer példány az első nap elfogyott.

Hosszu vita a lengyel sejmben a zsidókérdésről

Varsó. A lengyel sejm plénuma a költségvetési vita során behatóan foglalkozott a lengyelországi zsidó kérdéssel. Ribarski professor, a nemzeti demokraták párt vezérnöke, a vita során élesen támadta a zsidókat.

— A külföldön való koldulás a szegény lengyel zsidók részére, kompromitálja a lengyel államot. Ha a zsidók igazi lengyeleknek éreznék magukat, úgy nem keresnének segítséget az ország határain kívül.

Ezután Rabbi Lewin, az ortodox Aguda képviselője szólt fel és rámutat arra, hogy az új költségvetés semmilyen javulást nem mutat a zsidó lakosság pozíciójában. A zsidó célokra előirányzott lételek, tekintve a hárommillió főnyi zsidó lakosságot, elenyészően kevesek. A zsidók kénytelenek saját kórházakat, nevelőintézeteket fenntartani, melyek a kormányt erősen tehermentesítik. Ezeknek az intézményeknek annál is inkább van joguk pénzügyi támogatást követelni a kormánytól, mivel a zsidó lakosság teljesen elszegényedett és nem képes már a saját erejéből intézményeit fenntartani. Ijesztő formákat öltött a szegénység a zsidó lakosság körében.

Szypulowski nemzeti demokraták képviselője követeli, hogy zárják ki a zsidókat mindenféle hadseregszállításhoz, miután száz évvel ezelőtt ilyen „bűn” miatt vezették el Lengyelország a háborút.

(Szypulowsky képviselő maga unokája a wolosznyi zsidó hitközség egykori előjárójának, Mathias Bersonnak.)

Az antiszemita szónoklatokra dr. Rotenstreich, a zsidó klub képviselője válaszolt. Ribarskinak válaszára a következőket mondta:

— Mi zsidók nem kéregünk más népeknél. Mi zsidó testvéreinkhez fordulunk. Ribarski valószínűleg nem tekintette Lengyelország lealacsonyításának, amikor a külföldi lengyelek körében gyűjtöttek a lengyel árvíz-károsultak részére Ribarski „zsidó monopóliumok”-ról is beszélt, nevezetesen a gyűmölcsimportról. Nincs tudomása arról, hogy a kereskedelmi minisztérium tönkreteszi a hivatalosban megismert zsidó kereskedőket, hogy nemzsidóknak csináljon helyet?

Szypulowsky a zsidók bojkottálását követeli a hadseregszállításhoz. Ez a bojkot már javában folyik. A hadügyminisztérium egyik köriratában elrendelte, hogy a katonaság rossz és szabványosságait közvetlenül a termelőktől — és jellemző módon ebbe a kategóriába számítják a városi keresztény szövetkezeteket is — kell, hogy beszeressék.

Késnélküli borotválkozáshoz csakis

„LEVANTE-POWER”

borotválóport használja.

Szagtalan, hygienicus, biztos hatása.

Gyártja: CHIMICA VEGETIGYAR

ORADEA, Str. P. Cerna 1.

Az erdélyi zsidóság legkedveltebb találkozóhelye Bucurestiben

KATZ orth. כשר restaurant
BUCURESTI, Str. Carol 32. I. em.

Fertőzéstől óvja
hő-citraplaja

Szt. László fertőtlenítő
tabletták

Az erdélyi

„Brith-Hanoar-Hamizrachi”

hivatalos lapja

Raw S. Z. Weisz Erdélybe érkezett

A Mizrachi palesztinai intézményei.

A múlt héten érkezett Erdélybe Raw Schmuél Zwi Weisz, a nálunk is jól ismert prominens Mizrachi vezér, ki az elmúlt évben kitűnő szóbeli képességével meghódította Erdély vallásos zsidóságát a cionista-mizrachista eszmének. Raw Weisz már több mint 20 esztendeje fáradhatatlan előharcosa a Mizrachi eszmének és ez idő alatt majdnem az egész világot bejárta és egyik országot a másik után nyerte meg eszméjének. A vallásos zsidóság ezrel toborozta a Mizrachi zászlaja alá és sok érdemet szerzett mozgalmunkban fáradhatatlan munkásságával és rendkívül nagy előadásaiival. Beszédeivel órákig lekötötte a hallgatóság figyelmét. Mindenki, aki már hallotta élvezetes előadásait örömmel értesült Raw Weisz érkezéséről.

Raw Weisz látogatásának célja, hogy levezesse a *Keren Eretz Jiszráél shel Hamizrachi és Keren Tora v, Avoda* akciókat. Míg az elmúlt évben ezen két akció külön-külön lett levezetve, addig az idén sikerült a két akciót egyesíteni „*Mifal lómáán Eretz Jiszráél dáthith*” név alatt.

Hogy Erdély zsidósága, amely évről évre készséggel fogadja palesztinai vezéreinket és a legnagyobb áldozatkészséggel támogatja palesztinai építmunkánkat, tájékozva legyen palesztinai munkásságunkról és az évről évre alapjainkra felhozott összegek eddigi eredményeiről, alantikban röviden összefoglaljuk, hogy milyen intézményei vannak mozgalmunknak Eretz Jiszráélban, továbbá, hogy az alapjainkra gyűjtött összegek mire lettek és lesznek fordítva.

Milyen intézményei vannak Palesztinában a Mizrachinak és a Hapoél Hamizrachinak?

1. *Liskáoth Ávodá*. (Munkahivatalok) Ilyen hivatalok vannak a következő helyeken: Jeruzsálem, Telaviv, Haifa, Petach Tikva.

2. *Kooperatívok*. (Kooperatívok) 1. *Telavivban*: a) Szandláriá Rabbi Jochanan Haszandler, b) Nagaria Alef, c) Nagaria Beth, d) Téaszíáth-Lövém — Téglaműhely, e) Dofuz Hapoél Hamizrachi. 2. *Haifán*: a) Chás málla-Or-Hámizrach, b) Nagaria Alef, c) Nagaria Beth, d) Mászgéria „Rabbi Jizchák Náchá”, e) Marpadia, f) Kwuczath Dajagim, g) Építőkooperatíva „Boné Jiszráél”. 3. *Jeruzsálemben*: Matféré, Varroda a csikágói Nómizrachi alapítványából

3. *Mosávó-Ovdím*. (Kolonciák) 1. Szódé-Jákov (Seich-Abrik) eddig cca 100 családdal. 2. Kfár Pinesz, 70 családdal. 3. Kfár Jáávetz (Waadi Chawarith földjén) 90 családdal. Az utóbbi hónapokban újabb 2 kolonizatorikus ponttal gyarapodott a P. M. kolonciák száma. Tehát eddig összesen 5 kolonciával rendelkezik.

4. *Kibbucok és Kwuczak*. A következő helyeken és kolonciákon:

1. *Sichron Jakov*. 1. Kwuczath We-lozin, 2. Rabbenu Bochájé.
2. *Petach Tikva*, 3. Kw. Binjámin, 4. Kw. Bruria, (kimondottan chaluczák-nak), 5. Kw. Hágrá, 6. Kw. Háchijáh, 7. Chanurath Jódé Mosche (Rabbi Mose Glasner nevében), 8. Kwuczath Saueel, 9. Kw. Reines, 10. Kw. Juda Halévi, 11. Kw. Malkiél, 12. Kw. Jáávetz, 13. Kibbuc Rodges.

3. *Jábnóél*. 14. Kw. Chaim, 15. Kwuczath Hátkwah.

4. *Bne-Brak*. 16. Kwuczath Rabbi Akiba.

5. *Rison Löcijon*. 17. Kwuczath Jerusajim, 18. Kwuczath Ramság.

6. *Herzlija*. 19. Kwuczath Jehosua.

7. *Nachlat-Jehuda*. 20. Kwuczath Ramban.

8. *Rechovoth*. 21. Kwuczath Jehuda-Arje, 22. Kwuczath Sachal.

9. *Kfar Szaba*. 23. Kwuczath Má-háril, 24. Kibbucz Jabne.

10. *Kinereth*. 25. Kwuczath Hádájgim.

11. *En-Ganim*. 26. Kwuczath Chatam-Szofer.

12. *Bajith-Vögán*. 27. Kwuczath Jehuda Arje. (Áthelyezve Rechovothból).

13. *Nvé Jakov*. 28. Kwuczath Ramban. (Áthelyezve Nachlath-Jehudáról).

14. *Kfar Chitim*. 29. Kwuczath-Hánöcziv.

15. *Chelem*. 30. Kwuczath Zwi, Kibucz Ovadja 31.

16. *Tel-Aviv*. 32. Cháváceleth-Hásáron Sároná

17. *Ros-Pina*. 33. Chawurath-Kónán.

5. *Mitbáché-Poálim*. (Munkáskonyhák). Ilyenek vannak: 1. Jerusalem. 2. Tel-Aviv 3. Haifa. 4. Petach Tikva.

6. *Kupath-Malve*. (Kölcsönpenztár). Ezen intézmény kisebb kölcsönöket nyújt a kolonistáknak, kibbuczoknak és kwuczáknak első berendezésre.

7. *Irgunok*. 1. Irgun Alef. 2. Irgun Béth. 3. Irgun Gimel 4. Irgun Szalvendí.

8. *Söchunoth-ir*. (Városi munkásnegyedek) 1. Szánhelria Jerusajim. 2. Mizrachi Hacai Tel-Avivban.

9. *Báté-Lináh*. (Háló otthonok). Jerusalem, Tel-Aviv és Haifa.

10. *Báté O'im*. (Allijázók otthona). Itt az allijázók az első napokban megnyugvást találhatnak.

11. *Olim-Bonim*. (Hitelszövetkezet). Ezen szövetkezet építkezési és más munkálatokat vállal. Ugyancsak szerszámokra nyújt a kibbuczoknak hitelt. Később beolvadt a Kupath Malvéba.

12. *Bank-Hamizrachi*. Ezen bank egy 5.000 font sterlinges alaptőkével rendelkezik.

13. *Bank Hapoél-Hamizrachi*. Ez évben létesült, mely a Poáé Mizrachi kolonistáinak

és kibbuczainak fog hitelt nyújtani. Ebbe bele fog olvadni a Kupath Malvé is. 4.000 fontos alaptőkével fog megindulni.

14. *Kupath-Cholim*. (Betegsegélyző) Ezen intézmény egész vagyonával átment később az általános betegsegélyzőbe, miután az bevezette és elfogadta a Mizrachi vallásos követelményeit (Kóser konyha, szombat és ünnepek betartása).

15. *Sajtó*. Ma 2 hivatalos sajtóval rendelkezünk Palesztinában. 1. „Hátor”, 2. „Nótiva”.

16. *Beth-Hámidrás Lömorim*. Tanítóképző, melynek cca 200 tanítványa van. Ezen intézmény kiképzti a Mizrachi iskolák tanerőit.

17. *Tachkemoni*. Palesztina leghíresebb reáliskolája, mely egyetlen nemében.

17. *Chinuch*. (Nevelés). A Mizrachinak Palesztinában az összes iskolának egyharmada van kezében.

Iskolái vannak 80 koloncián.

Tanítványok száma meghaladja a 8000-et.

Tanítók és tanítónők száma meghaladja a 300-at.

Van 60 óvodája, 40 elemi iskolája, a többi pedig ipar- és reáliskola.

A költségvetés évente meghaladja a 10 millió lelt.

19. *Béth-Hámidrás-Lömoroth*. Tanítónők képző iskola Jeruzsálemben.

20. *Jabne*. A héber egyetem tanítványainak intézménye, mely a szent tanok istápolását tűzte ki céljává.

21. *Kiadóvállalat*. Ezen kiadóvállalat kiadja a Mizrachi Világközpont által, a Mizrachi vezéreinek műveit és prop. brosurákat.

22. *Béth-Hámérkáz*. Jeruzsálemben a Mizrachi Világközpontjának székháza, mely 2 emeletről áll. A kanadai Nómizrachi alapítványa.

23. *Béth-Hámérkáz*. Telavivban a Poáé Mizrachi Világszervezet székhelye, mely ugyan-csak 2 emeletről áll. Az amerikai Nő és Ceroth Mizrachi alapítványa.

24. *Jáár-Landau*. Smuel Chaim Landau, zli, a Poáé Mizrachi megteremtőjének emlékére a KKL által ültetett erdő Seich Abrik (Széd-Jákov) földjén.

25. *Rabbik és sakterek*. Ma még a következő kolonciákon tart fenn a Mizrachi rabbikat és saktereket saját költségére: Báth-Slomo, Hebron, Bné Brak, Akko, Balforia, Ben Schemen, Gedera, Mőnachemjs, Tibériás, Azah, Kfar-Gideon, Böér-Tovia, Kfar Uriá, Kinereth, Binjáminá, Givath-Adá, Giv. th Chaim, En-Chaj, Raanana, Kfar Szaba, Kfar Chitim, Széd Jakov, Nővé Jákov. A többi kolonciákban, a kolonciák községi tanácsa átvette már a Mizrachitól a rabbik és sakterek költségeinek fedezését a kolónia terhére.

26. *Rituális fürdők*. Majdnem minden koloncián felállított a Mizrachi rituális fürdőket, mikvákat.

27. *Béth-Hámidrások*. Minden új koloncián a Mizrachi épített imaházat, hol a kolónia lakossága ezt nem tette.

Ezenkívül még számos intézményei vannak a Mizrachinak Palesztinában és számos új intézmények létesítését vette még programjába az elkövetkező esztendőkre.

28. *Kolonciák*. A Mizrachi kezességében épített kolonciák: Givath Chaim, Kfar-Chitim, Bné Brak, Nővé-Jakov, Nachlath Jöhuda, Nachlath Hasávim, Sichron-Jákov.

Ezen intézmények fenntartására, további

kiépítésére és új intézmények létesítésére szolgál az ez évben egyesített „Mifal Lömáán Eretz Jisráél Háddáthith“.

Az egyesített akció Raw Weisz fogja az idén Erdélyben levezetni. Az akció Szigeten lett beindítva és a sziget zsidósága a legnagyobb áldozatkészséget tanúsítja az akcióval

szemben. Remélni akarjuk, hogy az erdélyi zsidóság tudni fogja kötelességét és ugyanazzal a lelkesedéssel fogja fogadni Raw Weiszt, mint az elmúlt évben.

Ezútonszívélyesen üdvözljük Raw Schmuelt Zwy Weiszt körünkben. *Báruch Hába!*

A Hitachduth-Ikharim kiküldöttje, M. Szitkoff a napokban Erdélybe érkezik

Mint ismeretes a palesztinai „Hitachduth-Ikharim“ kérelemmel fordult a palesztinai kormányhoz, hogy a Jewish-Agencynek kibocsátott certifikátokon kívül kapjanak egy bizonyos számú certifikát mennyiséget, kimondottan kiképzett mezőgazdák részére. Hosszu tárgyalások eredményeképpen az angol kormány 400 certifikátot bocsátott a Hitachduth-Ikharim rendelkezésére a Jewish Agency kereszttel azzal, hogy a megfelelő elemeket a Hitachduth-Ikharim a Jewish Agencyvel együttesen kell kiválasztani. E célból egy közös bizottság alakult Jerusalemben, mely a kiválasztást kell végezze. A bizottság elhatározta továbbá, hogy ezen mezőgazda családok kiválasztására egy delegációt küld ki, Jemenbe, Keletgaliciába, Lengyelországba és a csehszlovákiai Ruszinszkóba. Központunk érintkezésbe lépett a telavivi Világközponttal még hónapokkal ezelőtt, hogy vegyék rá az illetékes fórumokat, miszerint a delegáció az Erdélyben, illetve Máramarosban lévő zsidó parasztságukat is vegye tekintetbe és a látogatások során ne hagyják ki a máramarosi zsidóságot. Intervenciónk sikerrel

végződött és az elmúlt héten kaptuk azt az értesítést Világközpontunktól, valamint a Hitachduth-Ikharim vezetőiségétől, hogy M. Szitkoff, ki már uton van Európa felé Erdélyt illetve Máramarost is meg fogja látogatni. Világszervezetünk és a Hitachduth-Ikharim megbízásából mi előkészítettük már az anyagot, mivel M. Szitkoff látogatása rövid időre van szabva és minden kilátás meg van arra, hogy sikerülni fog a nyomorban szenvedő máramarosi zsidó parasztszaládok közül 20-30-at Palesztinába kitelepíteni, mely az első nagyobb szabású allija és kolonizációs tevékenység lesz Máramarosban.

Üdvözljük M. Szitkofft, a palesztinai Hitachduth-Ikharim kiküldöttjét Erdélyben való látogatása alkalmából és reméljük, hogy a máramarosi családok kiválasztásánál a legnagyobb megértést fogja tanúsítani. Biztosak vagyunk benne, hogy nemcsak kitűnő elemeket fog találni Eretz Jisráél számára, hanem egyúttal enyhíteni fog az erdélyi zsidóság ezen érték részének nyomorán is. Jóhi boáchá báruch!

Mozgalmunkból

Petrosani. A Mazkiruth a következőkről értesít bennünket: Örömmel olvastuk, hogy a Nib. milyen eredményes munkát végzett és rendkívül sajnáljuk, hogy azon nem vehettünk részt, de azért az egész időnk munkával telt el és alantokban röviden beszámolunk tevékenységünkről. A kkl. munkába teljesen bekapcsolódunk. Egy gyönyörű Chamischa-Aszar estélyt rendeztünk, mely egyúttal első nyilvános bemutatkozásunk volt. Az estélyre a lupényi csoportot láttuk vendégül. Előadásokat tartottak Goldstein Márkus elnök chávér, Kaufmann mázkir chávér, dr. Halmos Bruno, a rev. szervezeti elnöke, Soldán alelnök chávér, Wiesel chávér, a lupényi csoport műfakédja és többen. Az estélynek gyönyörű sikere volt erkölcsileg és anyagilag. Megválasztottuk a kkl. és Keren Twa. biztosokat és szigorú kulturprogramot állapítottunk meg. A tanulás, ellentétben az eddigi helyzettel, gyönyörű szépen folyik. Beküldjük a tagok listáját, központi hozzájárulási hátralékunkat és az eddig begyűlt T. Av. pénzeket. A napokban megalkotjuk a Bné Akibát, Goldstein elnökünk és Soldán alelnökünk kezdeményezésére. Mellékelten küldjük a kkl. befizetési nyugtáikat. Körlevelekre a napokban ráérünk.

Neumann Jenő chávérunk, szervezeti elnöke eljegyezte Beck Frimí chávérát Mihályfalváról. Eljegyzésükhöz sok szerencsét kíván az Erdélyi BHH. Executívája.

Grosz Rózsikát, a negresti Ceiroth Mizrachit agilis elnöknőjét eljegyezte Kleppner Miksa chávérunk Cehulról. Sok szerencsét kíván az erdélyi BHH Executívája.

Allija. E hó 16 ikán a következő chalucacink allijáztak a mostani sedulból. Fléger Márton, Lebovits Eszter, Klein Sosana, Klein Joel, Rosenblith Towa, Kassirer Slomo, Farkas Szara, Grünberger Arje, Stein Mirjam, Fruchter Feitel, Pollák Rifka, Káhn Jichák, Brummer Ela, Engel Jozsef, Keller Reizel, Raffael Josif, Zeff Malka, Braun Josif, Káhn Vera, Malek Zahava (drisával). Előző hónapban allijáztak: Schön Mose, Schwartz G, Weinberger Zeff, Markovits Mirjam. A második transzport a jövő hónapban indul.

Sighet. A Mifal Lömáán E. J. Hadáthith teljes tempóval lett beindítva. Raw Weisz szombat délután a Chewra Kadischa nagyteremben óriási tömeg előtt, egy nagyszabású talmudikus előadást tartott. Este a sighet-i csoport egy 150 terítékes bankett rendezett egy Móláv Malká keretében, melyben Raw Weisz egy gyönyörűen felépített előadást tartott a messiási gondolatokról, Vasárnap délelőtt óriási tömeg részvételével tartotta meg harmadik előadását a Polgári Körben, melyen vázolta palesztinai munkánkat. Az akció előreláthatólag nagy sikerrel fog végződni. Vasárnap este a Násé és Ceiroth Mizrachinak tartott egy speciális előadást, a zsidó nő feladatairól. Innen Visóra, Borsára, majd Szatmárra folytatja turnéját.

A Kasruth eszkémja. Végre, végre! Hosszu és fáradhatatlan harc után, melyet a Mizrachit folytatott éveken keresztül, hogy a Hisztadruth nyilvános népkonyháiban bevezesse a kasruthot, végre sikerült ezen a téren, az első jelentős eredményt elérni, Telavivban. Telavivból jön az a hír, hogy a Hisztadruth konyháinak vezetői aláírtak egy eszkémot, a telavivi rabbinátusnál, miszerint bevezetik a kasruthot konyháikban. A Hisztadruth azonban erre kérte a rabbinátust, hogy ugyanilyen eszkémot irrasson alá a privát vendéglősökkel, nehogy konkurrálhassanak a Hisztadruth konyháival. Hogy mi lesz a többi eszkémokkal még nem lehet tudni, de az bizonyos, hogy nyilvános tréffi konyhák megfoghatnak szünni. Üdvözljük a legmelegebben ezen eszkémot.

A »Hapoel-Hadati« mozgalomból, A Clujon megtartott Nib. ülésünk határozata értelmében, minden csoport kötelezve lett, hogy helyiségében megalakítsa, a 28-45 kor közötti vallásos szakemberekből, a »Hapoel-Hadati« helyi csoportját. A »Hapoel-Hadati« való megszervezése mozgalomunk keretén belül, nagy lelkesedést váltott ki összes csoportjainknál és mindenütt nagy tempóval indult meg a szervezési munka. Eddig több mint 25 »Hapoel-Hadati« csoport alakult, kb. 600 taggal a következő helyiségekben: Ruscován 20 taggal. Leordinán 15 taggal. Petrován 10 taggal. Viso Bisirán 12 taggal. Poieni de sub

Muntén 20 taggal. Viseul de Suson 50 taggal. Borsán 85 taggal. Viseul de Mijlocon 10 taggal. Rozavleán 26 taggal. Dragomireshtin 50 taggal. Cuheán 10 taggal. Jeudon 12 taggal. Sieuon 10 taggal. Szelistyén 18 taggal. Barszanán 15 taggal. Szacsalon 18 taggal. Többi csoportokról legközelebbi számunkban hozunk részletes jelentéseket. Ugyancsak Clujon is egy szép Hapoel-Hadati csoport alakult meg.

A Hisztadruth-Ikharim Dafim mozgalmából. Mint már jelentettük, beindítottuk a zsidó parasztszaládok megszervezési munkálatait. Eddig gyönyörű szép eredményeket értünk el ezen a téren. Több mint 20 csoport cca. 350 taggal lett eddig megszervezve. Eddig a következő helyeken működnek rendezett »Ikharim Dafim« csoportok: Ruscova 20, Leordinán 15, Petrova 10, Viso-Bisira 15, Poieni de sub M. 10, Viseul de Sus 30, Borsá 39, Viseul de Mijloc 10, Rozavlaa 30, Dragomireshtin 22, Cuhea 15, Jeud 12, Sieu 15, Sallste 20, Barszana 20 és Szacsal 10 taggal.

Uj csoportok. Szirimturán egy Ceire és Ceiroth Mizrachit csoport alakult és már a kezdetben gyönyörű szép tevékenységet fejtenek ki. Ugyancsak megalakult egy szép Ceire Mizrachit csoport Dragomireshtin. Ezen csoport megalakulása eddig a kifejezhetetlen nagy rabbiterror miatt nem tudott megalakulni. Üdvözljük őket és kívánunk eredményes munkát.

Keren Kajemeth osztályunk híreiből. Mint már körlevelünkben jelentettük, Schwartz Slomo chávérunk kiutazott, a Keren Kajemeth munka átszervezésére. Eddig az összes máramarosi csoportokban szervezte át a kkl. munkát nagyon eredményesen. Mostani turája alkalmával a következő csoportokat fogja meglátogatni: Halmeu, Orasul-Nou, Beclean, Baia-Sprie, Seini, Rebrisoarsa, Val. lui Mihai, Apa, Sarmasel, Cehul, Tasnád, Borogoprud, Carei, Ileanda, Iclodul-Mare, Somcuta, Bistrita, Simleul-Silvaniei, Reteag, Baia-Mare, Negresti, Nasaud. Az összes csoportok felkértek, hogy Schwartz chávérunkat a legmesszebbmenő támogatásban részesítsék. Schwartz chávérunk a kkl. munkán kívül, az összes szervezeti ügyeket fogja intézni és minden ügyre vonatkozólag felvilágosítást fog nyújtani.

Chaluc bucsu a cluji Mizrachiban

Folyó hó 10 én este a B. H. H. gyűlése keretében bucsuztatta a rövidesen allijázó Izrael Tibor chalucot. Z. Schwartz a B. H. H. elnöke a megnyitó beszédében méltatta az allijázó kifejtett munkásságát, egy a cluji mint az erdélyi mozgalomban. Példaképpen állította oda, mint a »Tora vö Avoda« chalucitipus megtestesítőjét. További felszólalásokkal bucsuztatták az erdélyi Bne Akiba Hanhaga Harasit nevében Leb Vilmos, a cluji B. A. nevében Wohl Vilmos, Ceiroth Mizrachit nevében Gottlieb Cipora, Ceire nevében Nota Vilmos, Bné Akiba nevében Freundlich Gyöngyi, valamint Rosenberg Jenő, Löwinger Béla, Jajna Zoltán és Friedmann Vilmos chávérok. Válaszképpen Izrael Tibor igen nívós és mély gondolatokkal felépített beszédben mondott köszönetet és vett bucsut a galuit festvérektől. Ezután a Hatikva és a Techezakna eléneklésével emelkedett hangulatban ért véget a gyűlés.

A Hapoel Hamizrachit hetedik konferenciájának határozataiból. A konferencia megerősíti, a harmas bizottság javaslata alapján kötött eszkémot, a Mizrachit, Hapoel Hamizrachit és Mizrachit Hawatit között. A konferencia megalapozással veszi tudomásul a Londonban, a cionista szervezet és revizionista unió között kötött eszkémot és azon reményének ad kifejezést, hogy ezen eszkém ki lesz bővíve a cionista szervezet összes részeire. A konferencia tiltakozik az ellen, hogy nem tartották be a cionista A. C. határozatait, a chul Sabbath tekintetében, valamint a Hisztadruth arra vonatkozó ígéretét, miszerint bevezeli a kasruthot kooperatív konyháiban. A konferencia követeli a munkás közösségtől, hogy hi maradjon határozataikhoz és ígéreteikhez.

A „Népünk“ sajtópere

Óriási érdeklődés mellett kezdődött meg az oradeai törvényszék IV-ik szekciója előtt az a rágalmazási per, amelyet Ullmann István, az oradeai hitközség elnöke és a hitközség jelenlegi vezetősége indított meg a „Népünk“ főszerkesztője, Wasserstrom Sándor ellen, azokért a sorozatos támadásokért, amelyben őket részesítette, azzal vádolván meg őket, hogy alapszabályellenesen, nem kellő gondossággal vezetik a hitközség anyagi és erkölcsi ügyeit.

A fellejtők érdekelt dr. Láng József képviselte, míg a vádlott főszerkesztő védelmét dr. Klein Miksa, Cluj és Stern László oradeai ügyvédek látták el.

Mivel a büntügyi eljárás direkt fellejtés alapján indult meg, ezért a fellejtők panaszát 21 pontban foglalva, dr. Láng ismertetie és kérte főszerkesztőket megbüntetését.

A védelem kérte a bizonyítás elrendelését a becsületvédelméről szóló törvény 13 ik szakasza alapján, mert az inkriminált cikkeket a „Népünk“ főszerkesztője közérdekből írta, mert védelmet kívánt nyújtani a hitközségnek a mai vezetőség tulkapásaival szemben. Konkrétizált bizonyos vádakát és ezek bizonyítására tanukat kért kihallgatni, ugyancsak kérte, hogy a hitközség bizonyos doszériáit, melyek a fellejtésre vonatkoznak, becsalótlósságnak avéget, hogy állításait bizonyíthassa.

A királyi ügyészség képviseletében dr. Jeremia ügyész teljesen objektív jogi fejtegetéssel hozzáfűzte a védelem kéréséhez és csak arra hívta még fel a királyi törvényszék figyelmét, hogy a sajtótörvény 53 ik szakasza hivatkozással 8 napot engedélyezzen a védelemnek bizonyítékait beterjesztésére, amely egyben vádirat a mai vezetőséggel szemben, hogy azt 8 nap alatt terjessze be és közölje a fellejtők képviseletével, hogy az is megtehesse észrevételeit a beterjesztett bizonyítékokra.

A magánvádló képviselője a becsületvédelemről szóló törvény 14 ik szakaszára való hivatkozással, ellenzett minden bizonyítást, mert a hitközség gesztiót és ügyvitelt tekintetében az arra illetékes szervek hivatoltak, azokat senki más felül nem bírálhatja.

A védelem nevében dr. Klein Miksa újra felszólalt és per jogilag igazolta, hogy helye van a legteljesebb bizonyítás elrendelésének, mert csak ezen a módon tudja a vádlott igazolni azt, hogy őt írásában közérdek vezette és, ha igazolni tudja az ill. konkrétizált vádakát, úgy felmentendő minden büntetés alól.

A bíróság visszavonult tanácskozássra; majd hosszú idő eltelté után az ülést megnyitotta és dr. Kovács elnök bejelentette, hogy a tanácsban véleménykülömbőség támadt a bizonyítás elrendelésének kérdésében és ezért perrendszerűen harmadik bírót kell bevonni, mire Constantinescu Constantin szekció-elnök foglalta el az elnöki széket és megkezdődött a tárgyalás újra előlről. — Most már izgalmasabb atmoszférában kezdődött meg az ügyvédek csatája és úgy a főmagánvádló képviselője, mint a védelem képviselője jogi érvekkel lüzdöltek felfogásuk mellett, amelynek elhangzása után dr. Jeremia királyi ügyész a védelem álláspontjához csatlakozott és kérte a bizonyítás elrendelését közérdekből is, mert az állam magasabb szempontjából nem közből az, vajjon egy törvényileg elismert hitfelekezeti vezetősége hogyan és milyen gondossággal vezeti az ügyeit és a hitfelektől befolyt pénzeket mire fordította. A bíróság visszavonult és rövid tanácskozás után Constantinescu főelnök kihirdette a bíróság döntését, amely szerint elrendelte a legszélesebb körű bizonyítását a védelem által konkrétizált vádpontoknak, kötelezte a védelmet, hogy 8 nap alatt írásban terjessze be vonatkozó bizonyítékait és a tanuk névsorát, akikkel állításait bizonyítani kívánja, ugyancsak kötelezte a magánvádló képviselőjét arra, hogy a védelem által kért és a hitközség ügymenetére vonatkozó dossziékat az összes bélyegekkel együtt ugyanacsak 8 nap alatt beterjessze. Ez ellen a határozat ellen a fellejtők felfolyamodással éltek.

Szándékosan írtunk teljes tárgyilagossággal arról az izgalmas tárgyalásról, mert főszer-

Kondor István illatszertára

Oradea, Bulevardul Regele Ferdinand 4.

Legmegbízhatóbb beszerzési forrás!

kesztőnk személyesen lévén érdekelve ebben az ügyben kerülünk minden színezést, mert nem akartunk semmiféle formában prejudikálni, vagy atmoszférát teremteni ebben a nagy horderejű kérdésben.

A bíróság feladata lesz, hogy döntsön abban a kérdésben, hogy a „Népünk“ cikkei megírásában jóhiszeműség és az igazi zsidó közérdek szempontjai vezették-e? Nem szívesen lépünk a támadás terére. De az önvédelem és a zsidó hitközség magasabb érdekei kényszerítőleg helyezték főszerkesztőnköt ebbe a szituációba és ezért kötelességünkkel feljesíteni is fogjuk. A legteljesebb bizonyítást fogjuk produkálni. De itt is kijelentjük, hogy cikksorozataink célja nem akart személyeket bántani, sem pellengére állítani, zsidó embereket, akiket a közbizalom a hitközség élére állított. Nekünk, a „Népünknek“, személyileg senki ellen sincsen kifogásunk, mert mi azt a magasabb célt tartjuk szemelőtt, hogy a hitközség nem frakciók érdekeit kell küzdeni, hanem szemelőtt kell tartsa azt az egyetemes zsidó érdeket, azt a magasabb átfogó célt, amelynek a megvalósítása végett hozza meg a zsidóság a maga cselékvő áldozatkészségét a hitközség oltárán. Ezért fokozott gondossággal követelünk a hitközség vagyonának felhasználására nézve. Nagyobb körültekintést a hitközség céljainak elérésében a tisztviselők felvételében, mert nem tartjuk helyesnek, hogy az egymást felváltó vezetőségek programja limerüljön abban, hogy a multat teljesen diszkreditálják, tisztviselőket kidobjanak, nyugdíjazzanak, hogy helyükbe ujakuak érdemtelenül helyet csináljanak és ezáltal olyan súlyos terhekkel róják meg a hitközséget a mai súlyos gazdasági helyzetben, amelyet a hitközségi tagok nem bírnak el.

Nem vezetett minket személyes gyűlölet, vagy bosszúállás, vagy sértő szándék, támadásaink megírásánál és ezért ennek az ügynek személyi részét készek vagyunk bármikor zsűri előtt is elintézni. De a hitközség gazdasági és erkölcsi ügyeinek védelmében változatosan erővel fogjuk támaszkodni úgy a mai, mint az esetleg ezután következő vezetőségeket, ha szem elől fogják tévesíteni azt a célt, hogy a hitközség összes ügyeinek intézésében nem a jó gazda fokozott gondosságával fognak dolgozni. Ez a zsidó sajtó kötelessége, ezt a hivatást teljesítjük még akkor is, ha érette meg kellene szenvedni.

Bucurestiben élő magyarajku zsidóknak egy ön tudatos csoportja az elmúlt héten tartotta az erdélyi zsidó nők Wizo jának alakuló közgyűlését. Az alakuló gyűlést megelőzőleg hosszas tárgyalások folytak az önkormányzati zsidó női szervezetenek, az ACFE nek vezetőjével, Margulies Zelmával. Az alakuló gyűlést az agilis és lelkes Léb Jenőné nyitotta meg, amelyen szép számban jelentek meg a Bucuresstiben élő magyarajku zsidó hölgyek. A megalakulásra vonatkozó előterjesztését egyhangú lelkesedéssel fogadták a jelenlevők. A megindult vita során felszólaltak többek között: Katz Rudolfné, dr. Szőnyi Gézáné, König Mártonné, Lázár Sámuelné, dr. Mózes Aranka, Winkler Moráné, dr. Winkler Mórné, Karpiné, Süssel Imréné és mások, az erdélyi Wizo mozgalomból majdnem egyfolytósan ismert nevek. Miandanyian kifejtették álláspontjukat az alakulat célszerűségéről, hangoztatván hogy az alakulatnak már régen létre kellett volna jönnie, ezáltal elvágta volna a lehetőségét annak, hogy más magyarajku zsidó egyesületek tekinthető szervezetei hamis és a zsidó közösségre káros irányba terelje a Bucuresstibe szakadt erdélyi zsidó hölgyek szociális tevékenységét.

A brassói ortodox izraelita Nőegylet február 10-én, vasárnap d. e. 1/2 11 órakor a Radout kéltér-
m-ben egy díszközgyűlés keretében ünnepelte Engel-
mann Leoné elnököt 25 éves jubileumát. A zsuffoláig
megfőtött teremben képviselve voltak a lesvárnőegylet,
a neolog és ortodox hitközségek, Szentegyletek,
az iskola és a tantesület, az aggménház, Ose, Wizo,
az Ahavapáholy, a zsidó kaszinó, az orvosegyesület, a
zsidó párt és nemzeti szövetség és Ivria sportklub és
valamennyi zsidó kulturális ifjusági egyesület. A dísz-
gyűlést Sebest Izsóné alelnök, bevezető beszéde nyi-
totta meg, amelynek elhangzása után küldöttség ment
a jubilláló elnököt, akit lelkes és zajos óvációval fo-
gadtak. Az ünnepi beszédet dr. Bárony Sándorné tar-
totta, aki elokvens szavakban fejlette ki az elnököt
negyedszázados áldásos munkásságának hatását és
eredményeit és Engelmann Leonének a jólékonyság és
az emberszeretet oltárán hozott áldozatait. Az ő fá-
radhatatlan tevékenysége folytán és lankadatlan agi-
tációja révén a nőegyletnek az elmúlt évben az egyfolytós
vagyonról Brassóban egy ingatlan sikerült megszer-
ezni és ennek jövedelméből az egyfolytós jótékony cél-
költségeit intézményesen is megvalósítani. Elismerésük-
kel azzal akarják a tagok kifejezésre juttatni, hogy egy
30.000 lejes alapítványt tesznek Engelmann Cecilia ne-
vére, amelyet további hozzájárulásokból még fejlesz-
teni fognak. Az egyfolytós tagjai szerzetük és nagyra-
becsülésük jeléül egy virágokkal díszített szép nívű ezüst-
kosarat nyújtottak át az ünnepeltnek. Az alapítványi
okirat felolvasása és a befőtött ny áldása után szünni
nem alaró tapsal és a lelkesedés újból megnyilatkozó
jelével halmozták el Engelmann Leonét. Maji a kü-
ldöttségek üdvözölő beszédei következtek: Sperber Dá-
vid orth. főrabbi, Mátyás Paula, özv. Grünfeld Vil-
mosné, Szegő Árpád, Sole Izidvr, Fährndrich Vilma,
Katz Jeanette, Elger Melanie, Sebest Izsó, Trattner Dá-
vid, Dr. Fischer Gyula, Dr. Révész Izsó, Storch Armin,
Griff Klári, Előpatski László és Fejer Lajos tolmá-
csollak beszédeikben szerencsétlívánataikat. Általános
figyelem közepette emelkedett szólásra Engelmann
Leoné és könnyekig megható, gyönyörűen felépített

Egyes pár
luxus cipők
lei 195 - lei 245
letári aron
Reichard cipőárúház

beszédben köszönte meg a ragaszkodóknak és szere-
telnek őszintén megnyilatkozó jeleit. Végigvonult egy
negyedszázad munkáján és küzdelmein, amely idő alatt
nemcsak a szegények és szűköltők ezrei kaptak se-
gélyt és támogatást, hanem a közbeeső világháború
végtelen nyomorát és megpróbáltatásait is enyhíteni
kellett. Megemlékezett az egyet e'hunyt alapítóirol és
jótévedőiről és az elismerés babérait áthárította szakra,
akkor vele együtt önzetlenül dolgoztak a magaslatos cé-
lok eléréseért. Percekig tartó taps és éjenzés követte
Engelmann Leoné megragadó szónoklatát és a nagy
közönség egy szívemarkolóan felemelő ünnepély em-
lékével távozott a jubileumról. Délután a jubiléus tisz-
teletér díjára tea volt az Elite termeiben, ahol Brassó
társadalmának színe java megjelent és amelynek jöve-
delmét az Engelmann Cecilia alapítvány javára for-
ditják.

— 2500 pótcertifikátot osztott ki a
palesztinai kormány, Jeruzsálem. A Zsidó
Távirati Iroda értesülése szerint a palesztinai
kormány még a hét folyamán újabb kvótával
fogja kiegészíteni az 1934 október—1935
márciusi félévre kibocsátott munkás-certifikáto-
kat. Miel ismeretes, az elmúlt évben is, július
23-án a márciusban megszavazott certifikátot-
kvótán kívül 1200 certifikátot utalt ki a kor-
mány a Jewish Agency-rek. A palesztinai lapok
tudni vélik, hogy a Jewish Agency executi-
véje felvette a tárgyalásokat a palesztinai kor-
mánnyal az 1935 áprilisában kezdődő legkö-
zelebbi félév certifikát-kvótájának megállapo-
dására nézve. Az Executivé pontos kimutatást
nyújtott át a kormánynak a palesztinai terme-
lési ágakban mutatózó munkáskeresletről.
Remélik, hogy a kormány ez alkalommal nem
fog elzárkózni a zsidó bevándorlás megerős-
ítésének sürgőssége előtt, tekintettel arra, hogy
a munkásiány valóságosan katasztrófális kihatá-
ssal van az ipar és mezőgazdaság fejlődé-
sére. Egyes lapok tenni vélik, hogy a kormány
a hét folyamán 2500 pótcertifikátot fog kiutalni.

MOZI

Heyman:

Péntektől: Arany, Világsíjger,

Apolló.

Péntektől: „Erős férfi, gyenge nő“.

Capitol filmszínház, volt Filmpalace helyiség

Péntektől: A moszkvai lány.

Kelmefestést

minden színben, vegyeltisztítást, gallér mosást
legszebben és legolcsóbban vállalok

BORGOS

Színház oldal, Bazár-épület

Fiókfelvétel: Str. Alexandril Colțul
Millerandului.

Eredeti angol

valamint exkluzív belföldi
szövet - különlegességeim,
válogatott mintákban meg-
érkeztek.

HACKMAYER

uriszabó

Oradea P. Regina Maria 3. (Bémer tér)

Divat-füzők, gyógy-füzők
FUCHS MANCI füzőszalonban
Piața M. Viteazul 11-a. (Ullmann-palota)

RÖVID HIREK

CSERNOVITZ. Max Ritter von Anhauch kezde-
ményezésére társaság alakult Cernăuțiiban, mely zsidó
mintaformok létesítését tűzte ki célul zsidó mezőgaz-
dák és mezőgazdasági munkások kiképzésére. A társa-
ság élén von Anhauch mellett dr. Menczer, a cernăuți
hitközség elnöke és dr. Jacob Landau, a hucovinai Baé
Brith elnöke állanak.

LONDON. Az angol zsidók képviselőtestülete, az
angliai segélyező szervezetek szövetsége, az angliai
lengyel zsidók föderációja, az ORT-OSE szövetség, a
rabbi egyesület és a Keren Hatora vallási szervezet
között megállapodás jött létre, hogy közös gyűjtőakciót
bonyolítanak le Angliában a nyomorban sanyaló len-
gyelországi zsidók javára.

BERLIN Julius Streicher szellemében új folyóirat
indult meg Berlinben „Der Judenkenner“ címmel. Az
új lap többek között a következőket írja: „Meg kell
halnia annak a zsidónak, aki árja leányt becstelent
meg! Szeretőjével együtt kell meghalnia annak az árja
leánynak, aki zsidó férfinak adja oda magát! Ki kell
utasítani az országból azt az árja leányt és azt az
árja férfit, ki zsidóval házasságot köt!” — A berlini
zsidó hitközség direktóriuma 1934 december 31-én
megszüntette működését. A Hitler rezsim óta a vá-
lasztmány és elnökség helyett ez a direktorium vezette
a hitközség ügyeit. A direktorium működése ellen sok
kifogás merült fel, főleg cionista részről. A direktorium
megszűnésével remélni lehet, hogy a hitközség gerin-
cesebben fog viselkedni.

NEW YORK. Rooseveltnél előző a múlt napokban
kinevezte New York állam fellebbezési törvényszéke
nek elnökévé Irwing Lehman, a nagynevű zsidó ügy-
védet. Az új törvényszéki elnöknek az esküt New York
állam kormányzójának kezébe kellett letennie, aki nem
más, mint édes testvére: Herbert H. Lehman, a nagy-
nevű zsidó politikus.

VARSÓ. Az új kereskedelmi kódex értelmében, a ke-
reskedelmi könyvek a nemzeti kisebbségek nyelvén is ve-
zethetők. Így németül, ukránul, oroszul és litván nyelven.
Egyedül a zsidóktól tagadták meg azt a jogot, hogy saját
nemzeti nyelvükön, héberül, vagy jiddisül vezessék köny-
veiket. — A varsói zsidó iskolaszervezet bizottsága el-
határozta, hogy tiltakozó akciót indít a varsói városi
tanács költségvetése ellen, melyben figyelmen kívül
hagyták a zsidó lakosság kulturális és iskola szükség-
leteit. A városi költségvetés ugyanis egyetlen tételt
sem irányzott elő a zsidó iskolák és kulturális intéze-
tek javára. A zsidó iskolaszervezet intézkedéseiben 2000
gyermek kap oktatást, olyan gyermekek, akik a la-
koság legszegényebb rétegeiből kerülnek ki. Ennek
ellenére is elutasították az iskolaszervezet igényét a
városi szubvencióra. — A lengyel kereskedelmi mi-
nisztérium, — a lengyel — palesztinai kamara javas-
latára, engedély adott, Palesztinából 30.000 kg. pászta
behozatalára.

PRÁGA. A prof. Dr. Hafkin végrendelete, amely
a keleti zsidóság jesivái részére 15.000.000 svájci fran-
kot hagyományoz, a napokban lett a francia kormány
által jóváhagyva. A hagyatékot a jövő hónapban kez-
dik szétjelosztani. Lengyel és litvániai igények mellett,
több szlovákiai jesiva is igényt tart a hagyatékából.

MÜNCHEN. A zsidó kirakatokra röpcédulákat
ragasztottak, amely a következőket tartalmazza: „Aki
zsidónál vásárol, az áruló”, — Irgató felhívások a kö-
vetkező szavakkal hívják a zsidó-bojkottra fel:
„Polgártárs! Gondolj arra, hogy te egy árja vagy.
Ne járjál a zsidókhöz vásárolni, szerezd be szükségs-
leteidet németeknél és olvasd a „Stürmert““.

PÁRIZS. A „Joint“ európai igazgatója, Dr. Bern-
hard Kahn, aki hosszabb ideig tartózkodott Ameriká-
ban a következő kijelentéseket tette a Németország-
ból Franciaországba áttelepült menekülő zsidóságnak
a „Joint“ által beindított segély-akciójáról: „A „Joint“
hajóútrést szenvedett segély-akciója helyett egy új
konstruktív munkára rendezkedik be. Kölcsönintézetet
állít fel, amelyek a zsidó menekülőket bizonyos hiva-
ásokban és iparágakban helyezik el, főleg azoknál,
ahol nincsen fölösleges túlterhelés. Az eddigi koöpe-
ratív szervezeteket erőteljesebben fogjuk támogatni,
hogy mellőlük kiképző és foglalkozásra nevelő ala-
kulatokat létesíthessenek. Az ifjúság súlyos problémá-
jának megoldására, bevonjuk mozgalmunkhoz azoknak
irányítóit és feladatunkká tesszük, azoknak nagy ser-
vezeteivel való kontaktus fenntartását. Munkában
együtt fogunk haladni a többi nagy zsidó szerveze-
tekkel is és a Franciaországot vezető férfakkal,
a sikeres eredmény érdekében”. — Az „Alliance Is-
raelite Universelle“ a Palesztina-alap javára 10.000
frankot adományozott. Ez az első eset, hogy az Al-
liance a Palesztina-alapot hivatalosan és nyíltan támo-
gatja. Az adakozás rugója az hogy Palesztinában az
egyik telepét Charles Netter-ről nevezték el, aki nem-
csak lelkes Palesztina barát, de az Alliance egyik leg-
hívebb és legeredményesebb uttörője volt . . .

ZSIDÓ HUMOR

ÉS KIS ZSIDÓ TÖRTÉNETEK

Weingartner és a villamos.

A heiventétéves Weingartner Félix, a bécsi opera
ujjonnan kinevezett direktora, az opera bejárata előtt
áll, ahonnan direct villamos indul a temetőbe.

— Ez az én villamosom, — mondja.

— Miért az öné? — kérdik tőle.

— Mert az Operától direkt a temetőbe megy és
ez is 72 ós.

A megszokás.

Egy lengyel kisvárosból Tel Avivba vándorolt egy-
házfinak igen nagy nehézségei voltak akörül, hogy
megszokja a „nagyváros“ larmáját. Végre is elhagyta
Tel Avivot és egy közeli kolóniára költözött ki. —
Egyik ismerőse megkérdezte tőle. — Miért hagytad el
Tel-Avivot, hiszen ott rövidesen munkát kaphattál
volna?

— Panaszkodtam ismerőseimnek — mondta a ga-
lizianer — az elviselhetetlen larma miatt, akik azt
mondták nekem, hogy ez csak néhány hélig tart,
később már nem fogok miatta szenvedni, sőt egészen
megszokom. Nos hát azért jöttem ki a kolóniára, hogy
ezt a néhány hetet itt töltsem el . . .

A fürdőruha.

A Tibériás-tó melléti Daganiah kolónián a gyer-
mekek úgy fürdönek, mint egykor Ádám fürdött, für-
dőruha nélkül. Egy napon amerikai turisták velődtek
arra és látták a fürdőző gyermekeket. Az egyik ame-
rikai hölgy feltette lorgnonját és úgy szemlélte a dol-
got. Később visszautaztak Amerikába. Bizonyos idő
múltán hatalmas csomag érkezett Daganiába Ameri-
kából — tele fürdőruhákkal. A gyermekek csodálkoz-
tak az ismeretlen holmi fölött és nevettek, amiközön kö-
zötték velük, hogy mire használják. Természetesen
továbbra is Ádám módjára fürdöttek.

Egy napon azonban egy gyermek kihozott a rak-
tárból egy fürdőruhát, felöltötte magára és így akart
menni a többi gyermekek között. Épes arra meát
édesanyja és amiközön meglátta gyermekét, meglepődve
kérdezte tőle, hogy hova megy ebbe az öltözetbe.
Amire a gyermek hangzatos héber nyelven a követ-
kezőket mondotta: *Ani holech lehitlbajesch*. — Ma
gyarul: *Megyek szégyelnt magamat . . .*

Jeruzsálemi paradoxonok.

Paradoxon, amikor az olajhegy és templomtér
középpontján a rendőr patélikus gesztusokkal irányítja
az autóforgalmat.

Paradoxon, amikor a legforróbb napsütésben az
arabok fekete gyapjú köntösükbe burkolózza sétálgat-
nak Jeruzsálem utcáin.

Paradoxon, amikor a középeurópaiak, a délmeleg
őszi napon, szőrmés és gyapjus öltözetekben — fáz-
lódznak.

Paradoxon, hogy Jeruzsálemben egy „Kabbalah-
Akadémia“ van, amely „Égikapunnak“ nevezi magát és
a „971“ es telefonhívásra jelentkezik.

Paradoxon, hogy a rechavali gymnásiumi növ-
endékek nem akarják azt a dalt énekelni, amit az ottani
népiskola gyermekei énekelnek.

Paradoxon, hogy a „Palesztine Post“ zenekriti-
kusa, Tel Gehinomban lakik.

Paradoxon, hogy Jeruzsálemben a legvalószínű-
lenebb dolgokat a leghelhetlenebb helyeken lehet
kapni. Például: csokoládét — papírútlemben, fogpász-
tát — élelmiszer kereskedésben. Ha azonban a vevő a
valószínű árucikkre iránt érdeklődik, akkor csak egy
sértő és elutasítási gesztust kap a kereskedőtől.

Azonban nem számít már paradoxonnak az, ha az
ügyvéd, — hentes és nőikonfektios cikkeket árul, a leg-
jobb eredménnyel.

Négy ok

Rebb Jozsefhez beállit egy sadchen, akit a házi-
gazda megkínál egy kis szilvorummal. A sadchen
azonban szabadkozik és így válaszol:

— Négy okból kifolyólag nem iszom. Először is
fogadalmat tettem, hogy alkoholt nem iszom, másod-
szor ma böjtölök, harmadszor épen az előbb ittam és
negyedszer, miért csak ilyen kis pohárral? . . .

Az anyja és gyermekei

Stanislauban egy lengyel helytartó látogatását
várták. Küldöttségek mentek elébe a vonatához. Az
összes felekezetek is képviseltették magukat. A
helytartó azonban a zsidó küldöttség üdvözlését fo-
gadta legutóljára. Egy alkalommal, midőn Stanisla-
u polgármestere találkozott a zsidó küldöttség vezető-
jével, megkérdezte tőle, hogy a zsidók nem-e sértőd-
tek meg, hogy őket fogadta a helytartó legutóljára.

— Uram — válaszolt a zsidó delegátus — már
miért is sértődünk volna meg. Hiszen a zsidó vallás
a keresztény vallásnak az anyja. És Ön igen jól tudja
uram, hogy ha az anyja sétálni megy gyermekeivel, őket
küldi előre, míg ő maga szerényen mögöttük marad.

A balbosz

Egy ügynök beállit egy zsidó házba, ahol a házi-
tanítóval akad össze és megkérdi tőle, hogy ki a
házban a Balbosz.

— Várjon néhány percig — mondja neki a házi-
tanító — mert a Balbosz és a Balboszte épen most
veszekednek azon, hogy ki a házban a Balbosz.